

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 28 och 29 november justerades.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Beatrice Ask* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 1 januari 2020.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade

att *Sofia Arkelsten* (M) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen,

att *Maria Fälth* (KD) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen

och

att *Helena Bouveng* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade

att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Helena Bouveng* som ledamot i EU-nämnden och *Jessika Roswall* som suppleant i försvarsutskottet samt

att Liberalernas riksdagsgrupp anmält *Helena Gellerman* som suppleant i skatteutskottet, *Juno Blom* som suppleant i socialutskottet samt *Joar Forssell* och *Roger Haddad* som suppleanter i EU-nämnden.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i EU-nämnden

Helena Bouveng (M)

suppleant i skatteutskottet

Helena Gellerman (L)

suppleant i försvarsutskottet
Jessika Roswall (M)

suppleant i socialutskottet
Juno Blom (L)

suppleanter i EU-nämnden
Joar Forssell (L)
Roger Haddad (L)

§ 4 Anmälan om betänkande

Följande dokument anmäldes:
Finansutskottets betänkande
2019/20:FiU10 Statens budget för 2020

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:209

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:209 Inrättande av ett testamentsregister
av Larry Söder (KD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 13 december 2019

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

Interpellation 2019/20:211

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:211 Barn som förs utomlands och utsätts för hedersbrott

av Sara Gille (SD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 13 december 2019

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:212 Bortförda barn som utsätts för hedersbrott av Angelica Lundberg (SD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 13 december 2019

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

§ 6 Svar på interpellation 2019/20:169 om snabbare bodelningsprocesser

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr talman! Martina Johansson har frågat mig vad jag avser att göra för att skydda den svaga parten, oftast kvinnan, i bodelningssituationer, när det gäller både snabbare processer och möjlighet till ekonomiskt stöd.

En utgångspunkt för Sveriges regering är att kvinnor och män ska ha lika rätt och lika ansvar i familje-, yrkes- och samhällsliv. Makar och sambor ska ges förutsättningar att leva ekonomiskt jämställt, även efter en eventuell separation. Det är därför angeläget att det finns en väl fungerande ordning för bodelning. I våras föreslog regeringen en ny lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer. Reglerna, som trädde i kraft den 1 juni i år, syftar till att underlätta vid internationella bodelningar.

De svenska bodelningsreglerna bygger på likadelningsprincipen, som likställer makar ekonomiskt och främjar kvinnors och mäns jämställdhet. Erfarenheterna visar att denna delningsprincip är den som i ekonomiskt hänseende är mest gynnsam för kvinnor som grupp.

Bodelning sker oftast i samförstånd, men i de förhållandevis få fall där så inte sker kan en bodelningsförrättare utses. Om en make inte medverkar i en bodelning ger lagen flera möjligheter att rikta åtgärder mot honom eller henne för att skynda på förfarandet. Maken kan av domstol föreläggas vid vite att lämna uppgifter om sina tillgångar och skulder. Han eller hon kan även vitesföreläggas att med straffansvar under ed bekräfta uppgifterna i en bouppteckning. Om en make uteblir från ett sammanträde som han eller hon kallats till hindrar frånvaron inte att bodelningen ändå genomförs. Om en make genom vårdslöshet eller försummelse orsakat ökade kostnader kan bodelningsförrättaren besluta att han eller hon ska svara för en större andel av kostnaderna.

Ersättningsgarantin för bodelningsförrättare infördes 1997 och ersatte den tidigare möjligheten att få rättshjälp vid bodelning. Den tidigare regleringen hade kritiserats för att inte tillgodose behovet av bistånd när det gäller kostnader för bodelningsförrättare. Syftet med ersättningsgarantin är framför allt att ge stöd till en make som inte kan få ut sin egendom för

att motparten vägrar medverka till bodelningen och som inte heller har pengar för att bekosta en bodelning. Garantin ska motsvara den tid det tar att göra en inledande granskning av tillgångarna och ta ställning till om förfarandet ska fortsätta eller avslutas.

Riksdagen har vid tidigare tillfällen ansett att det inte finns skäl att ändra nuvarande regler. Samtidigt förekommer det att bodelningsförfaranden drar ut på tiden. Jag kan konstatera att det finns flera rättsliga verktyg för att driva förfarandet framåt. Det är givetvis angeläget att verktygen också kommer till användning när så krävs.

Jag är ense med Martina Johansson om att det är viktigt att bodelningar kan genomföras på ett effektivt och rättssäkert sätt. Regeringen kommer att fortsätta följa frågan.

Anf. 2 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Tack, Morgan Johansson, för svaret! I sitt svar pekar Morgan Johansson på att det finns stöd i lagen för en bodelningsförrättare att snabba på processerna. Men problemet är att detta inte fungerar i praktiken.

I min närhet har jag en person som under sju år har befunnit sig i en bodelningsprocess och nu förlikat sig i processen utan att få ut hälften i form av giftorätten. Det rör sig om en kvinna som under dessa år inte har kunnat skaffa en ny bostad eftersom ekonomin varit låst i den bostad som hennes före detta man blockerat. Detta har gjort att hon har flyttat runt.

Sådant här kan hända när en passiv part inte samarbetar och samtidigt blockerar den gemensamma bostaden. Bodelningsförrättaren har möjlighet och rätt att gå till domstol för vitesföreläggande, men förrättaren ska vara opartisk och drar sig ofta för att gå till domstol. Dessutom förlänger detta processen ytterligare.

Herr talman! I samtal som jag har haft med bodelningsförrättare framkommer behovet av och önskemålet om att få fler verktyg i verktygslådan för att kunna snabba på processerna. Några exempel: Man skulle kunna förtydliga banksekretessen så att bodelningsförrättaren kan gå in och hämta ut bankuppgifter som den försvårande parten inte lämnar ifrån sig. Man skulle kunna öppna en möjlighet till anslutningsklander vid eventuell överprövning av en bodelningsprocess som avslutats. Man skulle kunna se över om det verkligen ska vara möjligt att delkandra olika delar i processen. Man skulle kunna titta på sanktionsmöjligheter för bodelningsförrättare utan att gå till domstol. Det finns ett antal saker som man skulle kunna titta på.

Herr talman! Minister Morgan Johansson medger att det händer att bodelningsprocesser drar ut på tiden trots att de rättsliga verktygen finns. Min undran är därför om vi inte kan komma överens om att utreda hur vi kan förkorta processerna när parterna inte är överens, i stället för att enbart följa frågan.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! I de allra flesta av de ungefär 25 000 skilsmässor som vi har i Sverige per år löses dessa konflikter och frågeställningar i samråd mellan parterna. Det är väldigt sällan det går till en vidare process. Men i ungefär 5 procent av fallen, det vill säga i ungefär 1 000 fall per år, får man

utse en bodelningsförrättare. Även då sker de allra flesta processer smärtfritt i den meningen att processen kan drivas vidare och makarna trots allt kan samarbeta.

Men i ett fåtal fall går det helt enkelt inte, utan någon av parterna sätter sig på tvären och vill inte vara med. Jag kan inte svara för hur det förhåller sig i just det fall som Martina Johansson tar upp, men jag kan konstatera att det för en aktiv bodelningsförrättare finns ett stort antal verktyg att använda sig av i dessa lägen.

Ett exempel är vitesföreläggandet. Man kan gå till domstol och begära att maken vitesföreläggs. Detta sker också. Jag hämtade in uppgifter om att vite på upp till 60 000 kronor har dömts ut. I något fall har också löpande vite dömts ut. Det innebär att en make som inte medverkar och inte redovisar sina tillgångar kan åläggas att betala ett vitesföreläggande för varje månad som detta inte görs. I det fall jag refererar till var det 15 000 per månad fram till dess att maken gjorde som han skulle. Denna möjlighet finns alltså.

Det finns också möjlighet att tvinga en make att gå ed på att han eller hon har redovisat sina tillgångar. Om man visar sig ha ljugit under ed kan man dömas för mened och riskerar fängelse i fyra år.

Sedan kan man också ställa en makes tillgångar under särskild förvaltning. Då är det en god man som helt enkelt får ta över förvaltningen av de tillgångar som finns för att säkra dem. Den som har stökat på det här sättet och inte gjort som han eller hon är skyldig att göra riskerar alltid att i efterhand få betala en större andel av själva förrättningskostnaden.

Jag menar att här finns ganska ingripande och kraftfulla rättsinstrument. Men det krävs att det finns en aktiv bodelningsförrättare som använder sig av instrumenten. Jag diskuterar gärna åtgärder vidare, för jag tycker också att det ska gå fortare. Men då ska man nog i så fall inrikta sig på att se till att bodelningsförrättarna i större utsträckning använder de verktyg som behövs.

Jag analyserar gärna frågan vidare med oppositionen och Centern för att se om det finns något ytterligare vi skulle kunna göra. Men det handlar i första hand om att se till att bodelningsförrättarna använder sig av de verktyg som redan i dag finns.

Anf. 4 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman och Morgan Johansson! Det är som vi konstaterade båda två: Det finns verktyg, men de behöver ses över för att de ska fungera i praktiken.

Många av de saker som ministern tar upp gör att processerna förlängs. Vi kan då se på vad det finns för ekonomiska möjligheter att bedriva processerna.

Den ersättningsgaranti som finns för att göra den första inledande granskningen betalas ut till en av parterna om man inte förväntas att få ut mer än 100 000 kronor ur boet när det är bodelat. Det räcker med att man äger en bostadsrätt i princip i vilken kommun som helst i Sverige i dag för att komma över 100 000 kronor.

Det handlar också om fem timmars inledningsarbete. Men om man har en part som blockerar räcker inte fem timmar långt. Då handlar det om att man måste använda sig av egna pengar för att kunna driva processerna i

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

de olika delar som ministern tar upp. En person som har en svag ekonomisk ställning har inte de ekonomiska möjligheterna.

Frågan är därför om det finns ett antal bodelningsprocesser som vi inte ser i statistiken för att man väljer att kliva ur och inte ens jobba för att få ut sin rätt. Ekonomi är för många ett maktmedel. Hur ska man kunna skaffa den där nya bostaden för att gå vidare? Familjer påverkas, och om det finns barn i de här relationerna drabbas de väldigt hårt. Det är för mig kanske den viktigaste delen i det här: Barnen ska inte drabbas när två vuxna människor har blivit så osams att de inte kan reda ut sin situation.

I det fall jag nämnde tidigare med den kvinna som har drivit sin process i sju år har hon kunnat göra detta därför att hennes föräldrar har kunnat låna henne pengar. Men hon är alltså skuldsatt till sina föräldrar.

Det är positivt att ministern kan tänka sig att titta vidare på frågorna, för jag tycker att det här är viktigt. Det handlar om personer som kanske är i en svag ställning och som drabbas.

Jag ser fram emot att vi kan ha denna typ av samtal, men jag tror ändå fortfarande att det behövs någon form av utredning för att gå igenom de här bitarna. Vi ska hela tiden se till att skydda den svaga personen och framför allt barnen i de här processerna.

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Här tror jag sannerligen att vi har en samsyn. Det jag pekade på var bara att det finns ett antal ganska kraftfulla rättsliga instrument. Men det krävs en aktivitet från bodelningsförrättarna och att de verkligen använder sig av dessa.

Sedan kan det förstås ta tid, men det drabbar ju i sin tur också den make som inte sköter sig. Det blir i slutändan han eller hon som riskerar att få betala.

Här finns vitesföreläggandemöjligheter, och här finns som sagt edgång, där man i värsta fall riskerar fängelsestraff om man ljuger under framställan. Här finns möjlighet att ställa tillgångar under särskild förvaltning, och här finns som sagt också i efterhand en möjlighet att ålägga den make som inte har gjort som han eller hon ska en ökad del av kostnaden. Dessutom kan man även om vederbörande inte dyker upp vid förhandlingstillfället ändå besluta i bodelningsärenden.

Ersättningsgarantin är utformad så att man kan få del av den om man tjänar under 130 000 kronor per år. Precis som Martina Johansson sa är tanken att detta ska gå till de första fem timmarna för att en bodelningsförrättare ska kunna göra en bedömning av om det över huvud taget finns tillgångar i boet. Om det finns tillgångar kan man gå vidare, och då kommer finansieringen av det fortsatta arbetet för bodelningsförrättaren att tas av dessa tillgångar. Man delar sedan i slutänden på dessa kostnader. Garantin är alltså till just för att kunna ge detta inledande stöd.

Jag kan som sagt gärna föra en dialog vidare kring detta. Men jag kan konstatera att Centern inte har anslagit några pengar till vare sig en utredning, till att förstärka ersättningsgarantin, om vi är ute efter det, eller till någonting annat – i alla fall inte för nästa år.

Därför ser jag gärna att vi kan fortsätta att föra en diskussion för att se om det finns någonting ytterligare vi kan göra och i så fall i vilken form.

Jag tror att vi alla vill se till att de här processerna kan ske så snabbt och så smärtfritt som möjligt för alla parter.

Prot. 2019/20:55
19 december

Anf. 6 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman och Morgan Johansson! Vi kan nog få anledning att återkomma till frågan under våren och i framtida budgetdiskussioner för att till att börja med kunna genomföra en utredning. På så vis kan vi se vad det är vi behöver göra, och vi kan därefter avsätta de exakta medel som vi i så fall kan komma överens om.

Jag tackar för svaret och önskar med detta både herr talmannen och ministern en god jul och ett gott nytt år.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag ser också fram emot en sådan dialog under våren. Även jag vill önska Martina Johansson en god jul, ett gott nytt år och en riktigt avkopplande helg.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

§ 7 Svar på interpellation 2019/20:175 om det ökade antalet barn- och ungdomsrån

Anf. 8 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Boriana Åberg har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att rån riktade mot barn och ungdomar ska upphöra samt huruvida jag avser att ta några initiativ till straffskärpningar för unga lagöverträdare som rånar och förmedlar. Hon undrar också vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att ungdomar ska våga anmäla brott.

Det är viktigt att bekämpa såväl brotten som brottens orsaker. Regeringen har nyligen presenterat ett 34-punktsprogram mot gängkriminaliteten. Det innehåller bland annat ett flertal nya verktyg för de brottsbekämpande myndigheterna, hårdare straff och ett bättre brottsförebyggande arbete.

Flera av 34-punktsprogrammets åtgärder riktas helt eller delvis mot unga lagöverträdare. Vi ska till exempel förbättra utredningarna när barn misstänks för brott, avskaffa ungdomsreduktionen för unga vuxna vid grov brottslighet och införa den nya påföljden ungdomsövervakning. Regeringen har dessutom tillskjutit medel till Statens institutionsstyrelse för att kunna möta en ökad efterfrågan på vårdplatser för ungdomar med psykosociala problem.

Just rånen tas upp i 34-punktprogrammet som ett exempel på brott där man måste gå in med mer frihetsberövande insatser. Därför ska det utredas om fler brott som ofta begås i gängmiljö behöver få skärpta straff för att spegla brottets allvar och ge möjlighet till obligatorisk häktning. Det har fungerat väl för vapenbrotten. Det handlar bland annat om rån, grov miss-handel och grov utpressning.

Polismyndigheten har en central roll i såväl det brottsförebyggande som det brottsutredande arbetet. Att det polisiära arbetet stärks och att fler polisanställda kan bekämpa brottsligheten och öka tryggheten i hela landet är prioriterade frågor för regeringen.

Regeringens mål är att det ska bli 10 000 fler polisanställda till 2024. Antalet anställda har sedan starten av polistillväxten i januari 2016 ökat med nära 3 500. I november var det totalt 31 736 polisanställda. Polismyndigheten har aldrig tidigare haft så många anställda. Samtidigt är runt 3 000 polisstudenter i utbildning. Man har således kommit en bit på väg.

Det behöver också bedrivas ett brett förebyggande arbete mot brott och återfall i brott som involverar många aktörer i samhället. Särskilt viktigt är det med tidiga insatser för att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Inte minst kan kommunerna bidra med viktiga insatser inom ramen för exempelvis socialtjänst och skolverksamhet och i arbetet med samhällsplanering och tillsyn.

För att den som begår brott ska mötas av en snabb och tydlig reaktion från rättsväsendet pågår sedan januari 2018 en försöksverksamhet i norra Stockholm med ett snabbförfarande inriktat på enklare brott. För unga kan en snabb reaktion vara särskilt viktig och minska risken för fortsatt brottslighet. Regeringen beslutade i februari 2019 om en särskild försöksverksamhet för unga lagöverträdare under 18 år.

Det är angeläget att unga som utsatts för brott får adekvat stöd. Flera kommuner har särskilda stödcentrum för unga brottsoffer, med samlad kompetens om ungdomar, krisbehandling, brottsofferproblematik och rättsprocessen – ett kvalificerat sätt att uppfylla kommunernas lagstadgade ansvar för brottsoffer.

En trygg och säker domstolsmiljö kan antas öka viljan hos brottsoffer att delta i rättegången, vilket är en förutsättning för brottsbekämpning och lagföring. Den 1 juli 2019 trädde därför flera lagändringar i kraft som syftar till att förhörspersoner ska kunna lämna sina uppgifter utan att känna sig störda, hotade eller utsatta för påtryckningar.

Det är viktigt att allmänheten känner förtroende för rättsväsendet och att personer som har uppgifter att lämna också vågar vittna. Trots en rad åtgärder på området bedömer regeringen att det nu finns skäl att överväga vilka ytterligare åtgärder som kan vara relevanta för att förbättra stödet till och skyddet av vittnen och deras anhöriga. Regeringen har därför tillsatt utredningen En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring, som bland annat kommer att titta på denna fråga.

Under det senaste decenniet var antalet anmälda personrån högst år 2011. Därefter gick anmälningarna ned under ett antal år. På senare år har antalet anmälda personrån emellertid börjat öka. Det är oroande, och därför vidtas åtgärder.

När det gäller ungdomsbrotten ska vi inte glömma att vi också ser positiva tendenser. Antalet unga som misstänks och lagförs för brott har minskat under de senaste tio åren. Exempelvis har antalet unga som misstänks för skadegörelse, stöld och misshandel minskat, och andelen unga som själva uppger att de begått stöld och skadegörelse minskar också.

För att vända trenden gällande brott som personrån vidtar regeringen således en stor mängd åtgärder för att förebygga och bekämpa brott bland unga.

Anf. 9 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Det går inte en enda dag utan rubriker i tidningarna om barn och ungdomar som har blivit rånade. Våldet blir grövre och grövre, ofta med sadistiska inslag. Barn och unga människor får sin frihet beskuren. De vågar inte röra sig ensamma. Inte ens i stora shoppingcentrum med kameraövervakning går de säkra.

Föräldrarna är oroliga. De tvingas följa sina barn till skolan eller träningen. Lärarna råder eleverna att röra sig i grupp. Till och med barnprogrammet *Lilla Aktuellt* har haft inslag om hur barn ska agera när de utsätts för rån.

Det är skrämmande att barn och ungdomar i Sverige, ett av världens mest jämlika länder, rånas av andra jämnåriga. Det är skrämmande och sorgligt, då vårt samhälle byggdes upp tack vare den starka tilliten mellan individerna. Nu kommer detta att raseras. Ett samhälle som inte förmår skydda sina mest sårbara medborgare är dömt till undergång.

Därför behövs det akuta åtgärder. Det går inte att fortsätta dalta med brottslingarna, oavsett deras ålder.

Det finns ingen tvekan om att påföljderna inte avskräcker. Gärningsmännen agerar i grupp, och om de grips skyller de på varandra. Deras låga ålder gör att de släpps direkt och i stället förvisas till socialtjänsten.

Ministern säger i sitt svar att socialtjänsten kan bidra med viktiga insatser. För dem som begår rån med sadistiska inslag är inte socialtjänsten den rätta instansen. Ministern är säkert medveten om att det finns 12–13-åringar med en redan gedigen brottskarriär. De saknar all form av respekt för socialsekreterare och för andra myndigheter.

Det dalas även med äldre ungdomsbrottslingar. Många unga förbrytare har begått grova brott som misshandel, utpressning och rån. De har gripits, anhållits, ibland till och med erkänt – men sedan har de släppts direkt. Dessa förbrytare kan ha massor av domar, men dessa domar saknar konsekvenser.

Jag vet inte om ministern minns fallet med Niclas i Göteborg, som misshandlades grovt av ett gäng. Han blev rånad på bankomat kort, mobil och dator och tvingades att kyssa rånarens nakna fötter. Den rånaren hade redan i mars blivit gripen för flera rån, erkänt men blivit frisläppt. Efter det brutala rånet mot Niclas begick han två nya rån.

Detta fall visar att rättssystemet brister och saknar brottsofferperspektiv.

Det finns fortfarande ett starkt motstånd mot att döma till fängelsestraff. Varför? Jo, för att man tror att fängelsestraff har en stämplande effekt. Fängelsestraff har en avskräckande effekt och skyddar också samhället, eftersom brottslingarna inte kan begå nya brott medan de är inne i fängelset.

Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag noterar att Moderaterna gärna vill köra med sin undergångsretorik. Jag tycker ändå att det finns skäl att nyansera bilden totalt sett.

Brottsutvecklingen i stort innehåller både positiva och negativa tendenser. Jag kan bara nämna ett par saker. Ta bara detta med det dödliga

Prot. 2019/20:55

19 december

Svar på
interpellationer

våldet. Det var större risk att bli dödad i Sverige för 30 år sedan än vad det är i dag. Det dödliga våldet per capita har minskat sedan 1990. Det kan man inte alltid tro när man läser tidningarna eller när man lyssnar på Borianas Åberg och andra moderater.

Villainbrotten har gått ned ganska kraftigt de senaste åren. Butiksinbrotten har halverats på tio år. Butiksrånen har också halverats på tio år. Butiksrånen med skjutvapen har minskat med 75 procent på tio år. Ungdomsbrotten, antalet ungdomar som misstänks för brott, har minskat med 20 procent på tio år. Antalet unga som lagförs för brott har minskat med 30 procent på tio år.

Allt det här är sant. Men sedan är det också sant att vi har ett växande bekymmer med gängkriminalitet. Båda dessa bilder kan faktiskt vara sanna samtidigt. Du kan ha en generell utveckling, och sedan kan du ha begränsade grupper där det begås väldigt mycket brott och ett begränsat antal individer som ägnar sig åt väldigt allvarlig kriminalitet. Då måste man ta tag i de gängkonstellationerna och de problemen, och det är precis det vi gör. Det handlar till exempel om sprängningarna och om skjutningarna, men det handlar också om det brott vi pratar om nu, nämligen rån.

Här måste man gå fram med åtgärder som innebär ökad lagföring, ökade frihetsberövande insatser och ökade förebyggande insatser, men också ökad polisiär närvaro. Just nu genomför vi en mycket stor expansion av polisen, faktiskt den största någonsin. Jag besökte i går polisutbildningen i Borås. För ett år sedan fanns det inte en enda polisstudent i Borås. I dag är de 288 polisstudenter. Så här dags nästa år kommer de enligt bedömningarna att ha över 570 nya polisstudenter.

Vi sa för några år sedan att det skulle bli 10 000 fler anställda i polisverksamheten. Vi har nu byggt ut med en bit över 2 500; det är nästan 3 000 fler bara hittills. De flesta av dem är civilanställda, men det kommer också ett antal poliser.

När det gäller rånen går vi också fram med åtgärder. Borianas Åberg vet ju att vi i 34-punktsprogrammet pekar ut rånen som ett av de brott där vi måste gå fram med mer frihetsberövande insatser. Vi gjorde det när det gällde de grova vapenbrotten. Där höjde vi straffen från ett års fängelse till två års fängelse för att på det sättet få häktningspresumtion. Vi behöver göra något liknande med rån, men också grov utpressning, grov misshandel och kanske andra brott som dessa gäng ägnar sig speciellt åt. Vi måste öka möjligheterna att genom häktning frihetsberöva de individer som begår de här brotten.

Det gäller också i de andra frågor där vi pekar ut särskilda åtgärder mot ungdomar som begår brott. Om LVU-omhändertaganden säger vi exempelvis i 34-punktsprogrammet att vi måste se över kostnaderna för kommunerna så att vi kan sänka dem för kommuner som gör LVU-omhändertaganden. Det handlar alltså om att på institution omhändertar ungdomar som är på väg ut i allvarlig kriminalitet. För att kunna göra det behöver vi också bygga ut antalet Sis-platser, alltså Statens institutionsstyrelses platser där man placeras om man LVU-omhändertas. Detta är ett sätt att kunna avbryta ett kriminellt beteende i tid.

Det finns alltså en lång rad åtgärder som vi vidtar. Dock finns det en skillnad mellan oss. Antalet personrån toppade 2011, och då gjorde Moderaterna inte särskilt mycket åt den utvecklingen. När vi nu ser denna utveckling agerar vi. Det kanske är det som skiljer oss åt som partier.

Anf. 11 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Det är inte undergångsretorik jag kör med utan det är verklighetsretorik så tillvida att det finns ett inslag av undergång i detta, nämligen regeringens undergång. Regeringen är inte kapabel att ta hand om problemet.

Jag vill tacka ministern för hans svar. Jag välkomnar att regeringen vidtar vissa åtgärder men anser att de inte är tillräckliga. Det 34-punktsprogram som ministern refererar till innehåller mest förslag på utredningar, och det kommer att ta lång tid innan dessa utredningar genomförs och lagar sedan kan stiftas. Under tiden kan brottslingarna fortsätta att begå brott.

Ministern nämnde projektet för snabbare lagföring av vissa brott i sitt svar. Det är positivt att tidsavståndet mellan brott, dom och straff ska minskas, men varför ska detta ske först 2022 i hela landet? Det går inte att vänta två år till.

Ministern refererade också till Moderaternas politik. Inga andra regeringar har gjort så mycket för att stävja brottsligheten som moderatledda regeringar. Vi har länge krävt att straffrabatterna ska avskaffas, men det är först nu som regeringen har vaknat. Tyvärr gäller avskaffandet av straffrabatterna bara vid grov brottslighet. Jag vill fråga ministern: Varför gäller det inte all brottslighet?

Jag vill påminna om att våra domstolar är väldigt restriktiva med att rubricera brott som grova. Misshandeln av Niclas som jag nämnde tidigare klassades inte som grov trots att offret hade brutna ansiktsben och skoavtryck i ansiktet. Det finns tyvärr inga förslag i 34-punktsprogrammet om avskaffande av mängdrabatten, vilket är något som vi Moderater också kräver.

Jag tycker dock att det är positivt att en straffskärpning för dem som rekryterar unga till kriminalitet ska införas. Men jag anser också att straffmyndighetsåldern på 15 år måste sänkas. Som det är nu rekryterar kriminella gäng medvetet yngre för att till exempel långa narkotika eller ägna sig åt rån, hot och misshandel. När de har nått straffmyndighetsåldern är de fullfjädrade brottslingar med befäst kriminell identitet.

Ministern nämnde också att regeringen satsar på poliser. Vi ska ha 10 000 fler poliser till 2024. Det verkar vara ett realistiskt mål. Ett stort problem är att många poliser väljer att lämna yrket. Arbetsmiljön är oacceptabel, och lönen är för låg. Åt detta görs ingenting. Tillför resurser så att polislönerna kan höjas till 30 000 kronor i månaden – det är någonting som vi moderater vill göra – och ge polisen bättre förutsättningar att utföra sitt viktiga arbete, bland annat genom ökade befogenheter!

När det gäller polisutbildningen är det brist på studenter. Av totalt 1 020 platser till vårterminen är bara 651 fyllda. Jag undrar: Vad tänker regeringen göra för att locka fler behöriga till att söka till polisutbildningen?

Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi tänker i alla fall inte göra som Moderaterna gjorde med polisutbildningen under sin tid. Det enda bestående som ni gjorde när det gäller polisutbildningen, under Alliansen, var att Moderaterna skar ned på polisutbildningen med 90 procent på två år. Det var en kraftig nedskär-

ning. När vi sedan tillträdde 2014 utbildades bara hälften så många poliser som skulle ha behövts vid den tiden ens för att fylla upp för pensionsavgångar och dem som lämnade yrket.

Det vi har gjort under de här åren är att vi nu utbildar tre gånger så många poliser som när Moderaterna styrde. Vi har startat polisutbildning på två nya orter: en i Borås, som jag som sagt besökte i går, och en i Malmö. Moderaterna har aldrig någonsin under sin tid i regering startat några nya polisutbildningsorter. Aldrig. Det var vi socialdemokrater som startade i Umeå. Det var vi socialdemokrater som startade i Växjö. Det är vi som startar i Borås, det är vi som startar i Malmö och det är vi som nu skalar upp polisen och nu skjuter till mer pengar till Polismyndigheten än vad den någonsin har fått tidigare.

När det gäller den delen tror jag alltså inte att vi har någonting att bevisa i förhållande till Moderaterna.

Vi följer naturligtvis polisfrågan väldigt noga. Vi har redan skalat upp Polismyndigheten så att den nu har fler anställda än någonsin tidigare. Vi kommer att fortsätta att se till att vi uppnår målet med 10 000 fler anställda till 2024.

När det sedan gäller straffrågorna är det riktigt att vi behöver göra straffskärpningar. Vi har redan gjort en hel del straffskärpningar. Jag tror att jag bara för egen del lade fram förslag på närmare 50 nykriminaliseringar och straffskärpningar under förra mandatperioden. Men ska man göra detta behöver man också ta fram pengar så att man klarar av att bygga ut kapaciteten i kriminalvården i en sådan omfattning att man klarar av att sköta den delen av det också.

Boriana Åberg tar upp frågan om straffreduktionen för unga, och jag ska säga att jag tror att vi ska göra det som är mest verkningsfullt, det vill säga gå på de allvarliga brotten och de brott som begås i gängmiljö. Men att ta hela paketet, det vill säga också lindrigare och enstaka brott, tror jag helt enkelt inte är särskilt effektivt.

Om man väl har sagt, som Moderaterna gör, herr talman, att man vill ta bort hela straffreduktionen för alla unga måste man också vara så god och finansiera det. Det har inte Moderaterna gjort. Om man skulle ta hela paketet kostar detta, för att bygga ut kriminalvården, alltså 1,1 miljard. Detta har Moderaterna icke finansierat i sina budgetförslag. Tvärtom, när moderat- och KD-budgeten gick igenom här förra året underfinansierade ni Kriminalvården med mycket kraftiga belopp. Kriminalvården hade begärt 395 miljoner kronor och fick 85 miljoner kronor av Moderaterna och Kristdemokraterna. Sverigedemokraterna röstade också igenom den budgeten.

Det duger alltså inte att å ena sidan stå här och ropa på fler straff och ett ökat antal poliser och andra saker när det gäller rättsväsendet och å andra sidan, när man sedan väl får chansen och ska trycka igenom en budget i den här riksdagen, underfinansiera väsentliga delar av rättsväsendet. Den största satsningen som ni gjorde då, i budgetmotionen och budgetförslagen förra året, var inte på välfärden eller på rättsväsendet, utan det var på en skattesänkning på 20 miljarder.

Det är så moderater och kristdemokrater gör i debatten: Ni pratar gärna om ökade insatser, men när det väl handlar om att leverera lever ni helt enkelt inte upp till era egna ord.

Vi går som sagt fram med ytterligare straffskärpningar i den här delen. Vi pekar i vårt 34-punktsprogram bland annat ut rånerna. Jag tror att det är en viktig insats att genomföra fler frihetsberövande insatser i den delen. Vi är angelägna om att se till att de som begår de här brotten också buras in och tas om hand.

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

Anf. 13 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Moderaterna satsar faktiskt 2,5 miljarder mer än regeringen på rättskedjan. Att ta upp den förra budgeten och berätta att Moderaternas förslag om avskaffande av straffrabatten inte är finansierat är intellektuellt ohederligt. Ministern vet mycket väl att man när man gör en budget utgår från gällande lagstiftning. Den dag kammaren bifaller Moderaternas förslag kommer det att justeras i budgeten. Förhoppningsvis är det en moderat regering som kommer att göra det.

Att vi lämnar ofinansierade förslag är helt enkelt inte sant. Denna diskussion passar lite väl dåligt i en debatt som handlar om barn som blir rånade och förnedrade. Föräldrarna till de barn som blir rånade, misshandlade och förnedrade vill varken höra om Moderaternas eller om Socialdemokraternas budgetar. De vill ha trygghet. De vill ha lag och ordning. I vårt land där vi har så höga skatter har medborgarna rätt att förvänta sig trygghet. De har rätt att förvänta sig att staten håller sin del av medborgarkontraktet och inte river sönder och stampar på det.

Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det man säger i denna kammare måste sedan hänga ihop med de förslag man lägger fram, bland annat budgetförslag. Allmänheten, som med rätta är upprörd över dessa brott, måste också kunna se att de politiska partierna inte bara talar om dem utan också vidtar åtgärder mot dem.

Då duger det inte att skära ned på polisutbildningen med 90 procent, som ni gjorde under alliansåren, för att pengarna hade tagit slut på grund av att ni hade sänkt skatten så mycket att Sverige fick stora budgetunderskott. Detta duger inte, och då sköter man inte sin uppgift.

Det duger heller inte att här ropa på högre straff och ett större antal frihetsberövande insatser om man sedan inte finansierar kriminalvården. Det handlar inte bara om att ni inte har finansierat den framöver; det har ni visserligen heller inte gjort. Vad jag pekade på var att när ni hade chansen att påverka och tryckte igenom förra årets budget brydde ni er inte om budgetäskanden från Kriminalvården på flera hundra miljoner kronor. Ni röstade igenom alldeles för lite pengar.

Det första jag fick göra igen när jag tillträdde i januari var att i ett första skede avsätta 300 miljoner extra till Kriminalvården och sedan ytterligare 200 miljoner under hösten. Vi har alltså förstärkt Kriminalvården med 500 miljoner kronor. Varför har vi gjort det? Jo, för att se till att det finns tillräckligt med anställda och kapacitet för att man ska kunna ta hand om dem som nu frihetsberövas som en följd av att polisen återigen har börjat leverera med ökad effektivitet i sin brottsbekämpning och av att vi har skärpt straffen.

Vi kommer att fortsätta på denna väg och inrikta oss på de brott som de gängkriminella begår. Det kan handla om grova vapenbrott, allvarliga

narkotikabrott, rån och grova misshandelsfall. Vi ser till att ta individerna en efter en och placera dem där de ska vara, det vill säga inom kriminalvården.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:180 om kryphål för att få permanent uppehållstillstånd

Anf. 15 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr talman! Jonas Andersson i Skellefteå har frågat mig om regeringen avser att täppa till kryphålet som innebär att upp till 36 000 personer med tillfälliga uppehållstillstånd kan beviljas ställning som varaktigt bosatta i Sverige, samt om utlänningar som berörs av den så kallade gymnasielagen kommer att omfattas av möjligheten att ansöka om ställning som varaktigt bosatt i Sverige och därigenom få permanent uppehållstillstånd.

Frågan om vilka som ska kunna beviljas ställning som varaktigt bosatta i Sverige regleras i EU-rätten. Det är alltså inget "kryphål". Avskaffandet av kravet på permanent uppehållstillstånd för att kunna erhålla ställning som varaktigt bosatt gjordes för att säkerställa att svensk lagstiftning inte strider mot EU-rätten.

Regeringen beslutade den 14 juni 2019 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté som ska ta ställning till den framtida svenska migrationspolitiken. En av de frågor som kommittén ska ta ställning till är under vilka förutsättningar permanenta uppehållstillstånd ska meddelas asylsökande som uppfyller kriterierna för att beviljas uppehållstillstånd. I det arbetet har kommittén att beakta gällande EU-rätt, bland annat det direktiv som reglerar frågan om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta. Kommittén ska lämna sitt betänkande den 15 augusti 2020. Jag följer förstås kommitténs arbete nära.

Anf. 16 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag måste till att börja med säga att den här migrationskommittén blir lite märklig. Det verkar som att den ska fungera som regeringens och migrationsministerns alibi för alla typer av åtgärder inom migrationspolitiken. Bara för att en kommitté har tillsatts innebär det inte att världen stannar upp och väntar på eventuella resultat. Situationen i kommunerna är redan nu prekär.

Jag noterar också att ministern undviker frågan om huruvida personer som omfattas av gymnasielagen kommer att kunna ansöka om ställning som varaktigt bosatta. Låt mig återkomma till denna del lite senare.

Först vill jag ta upp sakfrågan som handlade om huruvida 36 000 utlänningar med tillfälligt uppehållstillstånd nu kommer att få stanna permanent i Sverige, med Socialdemokraternas goda minne.

Jag vill börja med att ge en kontext så att folk som lyssnar på debatten verkligen förstår frågan. Den utlänning som har bott fem år i Sverige kan ansöka om ställning som varaktigt bosatt, VABO. Det innebär samtidigt att man per automatik får permanent uppehållstillstånd. Detta var inget

större problem före 2016, för på den tiden var i princip alla uppehållstillstånd i Sverige permanenta. Vad spelade VABO för roll när alla ändå redan hade permanent uppehållstillstånd?

När lagen om VABO emellertid ändrades av regeringen Löfven 2016 hade den tillfälliga lagen med tillfälliga uppehållstillstånd redan varit på plats i ett halvår. Det är den lagstiftning som minister Johansson här i kam-maren gång på gång brukar hänvisa till när han talar om ordning och reda, att de har tagit ansvar, att vi har Europas lägsta nivåer etcetera.

I förslaget om den tillfälliga lagen skrev regeringen själv på följande sätt: ”Regeringen anser att det inte bör finnas någon möjlighet att bevilja permanent uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl, förutom för kvot-flyktingar.”

Herr talman! Låt mig direkt säga att vi i Sverigedemokraterna är för de skärpningar som finns i den tillfälliga lagen. Även om den inte är tillräcklig innebär det åtminstone några steg på vägen. Jag har förstått att minister Johansson också är inne på den linjen. Likväl står ministern nu här och vägrar att ta ansvar för att 36 000 personer kommer att få uppehållstillstånd på grund av VABO. Detta hade kunnat åtgärdas redan i somras inför förlängningen av den tillfälliga lagen. Migrationsverket uppmärksammade denna problematik i sitt remissvar.

Herr talman! Som jag ser det finns det bara två logiska alternativ här. Antingen var regeringen fullt medveten om att denna situation skulle uppstå men valde att ignorera det. Kanske var det en eftergift till Vänsterpartiet, Miljöpartiet eller Centerpartiet – vad vet jag? – som ett slags amnesti för 36 000 personer. Eller så såg regeringen inte detta komma, trots alla varningssignaler.

Min följdfråga till minister Johansson blir därför: Såg ni det komma och struntade i det, eller missade ni varningssignalerna igen?

Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Först och främst kan vi konstatera att regeringen har tagit greppet om migrationspolitiken. När vi tillträdde för fem år sedan tog Sverige emot 15 procent av alla asylsökande som kom till EU. I dag är den siffran omkring 3 procent. Vår andel av EU:s befolkning är ca 2 procent. Vi ligger alltså ungefär där vi ska ligga. Vi har fått ned talen till en sådan nivå att vi klarar av att hantera det hela. Vi har nu det lägsta antalet asylsökande som kommer till Sverige på 13 år, och det är som sagt bara 3 procent som kommer till Sverige av dem som kommer till EU.

Jonas Andersson blandar ihop två saker. Gymnasielagen infördes för att man skulle kunna ge en begränsad grupp en andra chans eftersom de hade fått vänta väldigt länge i processen. För detta krävs att du som ensamkommande ska ha kommit före den 25 november 2015 och att du har fått vänta mer än 15 månader. Att omfattas av gymnasielagen är inte krav-löst, tvärtom. Det krävs att du sköter skolan, att du håller dig i skinnet och inte begår några brott och att du ska etablera dig på arbetsmarknaden inom sex månader från att du lämnar din utbildning. Då har du enligt gymnasie-lagen en chans att få stanna i Sverige. Men om du inte uppfyller dessa kriterier kommer du att få avslag och måste åka tillbaka hem.

Till följd av det avtal som vi nu har med Afghanistan, något som vi heller inte hade när vi tillträdde utan har förhandlat fram, fungerar nu åter-

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

vändandet dit. Det går flygplan varje månad tillbaka till Afghanistan för dem som har fått avslag på sin asylansökan och ska återvända dit igen.

Frågan som ställdes var: Kan dessa ungdomar och andra ansöka om att få bli varaktigt bosatta? Då handlar det dock om ett annat regelverk. Det är nämligen något som regleras i EU-rätten. Inte heller det är kravlöst. Det kräver för det första att du har uppehållit dig här eller någon annanstans i EU under fem år. Du ska för det andra ha en ordnad försörjning. Du får exempelvis inte gå på socialbidrag. Du ska för det tredje kunna visa att du har möjlighet att långsiktigt försörja dig i Sverige. I så fall kan du ansöka om ställning som varaktigt bosatt. Det är inte en reglering som gäller bara för Sverige, utan det är en reglering som gäller över hela EU. Om Sverigedemokraterna vill lämna EU-direktivet får Sverigedemokraterna se till att Sverige lämnar EU. Jag vet att ni har tyckt så tidigare, men jag vet inte om ni har ändrat er på den punkten. Detta är ett direktiv som gäller över hela EU.

I grund och botten handlar detta om att det här regelverket inte på något sätt är kravlöst. Hur många av dem som befinner sig i Sverige som kommer att kunna ansöka om ställning som varaktigt bosatt, och som så småningom kan bli det, återstår att se. Jag kan bara säga att hittills har detta använts i liten utsträckning. De senaste åren har det varit ungefär tusen ansökningar per år och 50 procents beviljandegrad. Det faller ofta på att du inte har vistats här med tillstånd i fem år och att du inte kan visa att du har ordnad försörjning. Du går kanske på socialbidrag, och du kan inte visa att du har möjlighet att långsiktigt försörja dig. Blås inte upp frågan till att vara väsentligt större än vad den är!

Det finns också gränsvärden för vad du måste visa när det gäller försörjningen. Om det handlar om en familj med två vuxna och två barn måste du ha en inkomst på minst 13 000 kronor per månad och inkomster så att du klarar ditt boende. Återigen kan jag konstatera att inte heller detta regelverk är kravlöst, precis som att gymnasielagen inte heller är kravlös.

Anf. 18 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Ministern blandar också ihop vissa delar, till exempel försörjningskraven. Det är faktiskt så att det är olika försörjningskrav vad gäller VABO och vad som finns med i den tillfälliga lagen.

Vad gäller VABO säger Migrationsverkets rättsliga ställningstagande följande: "Migrationsverkets bedömning är att det inte finns något krav på att tredjelandsmedborgaren, som ansöker om ställning som varaktigt bosatt i Sverige, själv måste ha inkomster som täcker försörjningen."

Migrationsverket säger rakt ut, bokstavligen, att du inte behöver tjäna några pengar. Det räcker om någon annan ger dig pengar vid ansöknings-tillfället.

Vidare säger Migrationsverket följande: "Migrationsverkets bedömning är att det saknar betydelse huruvida en person har kunnat försörja sig själv genom egna medel, så länge denne har blivit försörjd av någon annan och inte legat det sociala biståndssystemet till last."

Detta innebär alltså att så länge du inte har socialbidrag har du inte legat samhället till last. Även om du har bott under en bro på gatan anses du alltså ha försörjt dig själv.

Låt oss återgå till VABO. Det går att argumentera som Morgan Johansson gör, det vill säga att man var nödd och tvungen därför att EU-rätten krävde det. Ministern har naturligtvis helt rätt. EU:s byråkrater har på tok för stort inflytande över vad som borde vara en svensk angelägenhet, nämligen migrationen till Sverige och vilka som ska få vistas här.

Låt oss gå vidare i frågan om VABO. Jag hoppas, till ministerns stora glädje, att det finns lösningar på problemet. Självklart hade det varit bäst om regeringen hade agerat redan när varningsklockorna ringde i somras, men det finns fortfarande tid. Det finns nämligen inget i EU-rätten som säger att VABO måste kopplas ihop med ett permanent uppehållstillstånd. Direktiven säger enbart att den tillfälligt bosatte ska få ett uppehållstillstånd på fem år, inget om att det ska vara permanent. Det vore alltså fullt möjligt att i stället fortsätta med tillfälliga uppehållstillstånd även om de skulle behöva gälla över fem år. På så sätt skulle vi fortfarande kunna upprätthålla andemeningen i den tillfälliga lagen, det vill säga att permanenta uppehållstillstånd ska vara förbehållna dem som har kommit i arbete på riktigt, dem som kan försörja sig själva på riktigt och dem som har blivit en del av det svenska samhället på riktigt.

Jag undrar fortfarande om ministern kommer att återkomma med något skarpt förslag rörande denna fråga. Eller är planen att sitta på händerna, skylla på EU-direktiv och gömma sig bakom Migrationskommittén?

När det gäller ensamkommande skrev Migrationsverkets generaldirektör Mikael Ribbenvik i ett skriftligt svar till socialförsäkringsutskottet häromveckan att rättslig vägledning saknas i såväl förarbeten som rättspraxis. Detta är oroväckande, herr talman. Jag tycker att vi här i riksdagen och svenska väljare och medborgare förtjänar att få svar på var regeringen står i frågan. Kommer det att bli en förtäckt amnesti?
(Applåder)

Anf. 19 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi har precis sett ett exempel på hur Sverigedemokraterna arbetar. De lägger ut dimridåer. De tar upp halvkvädna citat, tar inte med hela bilden, säger kanske enbart en tredjedel av sanningen och försöker hemlighålla resten av hela bilden.

Det här är ett sätt att så oro bland folk i allmänhet. Men det är faktiskt så att det finns tydliga krav på vad som ska gälla för att man ska kunna ansöka om ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Det gäller att uppfylla kravet om fem år. Du ska ha en ordnad försörjning, antingen själv eller en make eller maka. Det är därför skrivningen finns, så att man kan visa att det finns en ordning för hela hushållet.

Men det är inte bara fråga om detta. Du måste också visa att du har möjlighet att långsiktigt försörja dig. Om du har bott under en bro i flera år föreställer jag mig att det är mycket svårt att visa att du långsiktigt kan försörja dig när du ansöker om att få bli varaktigt bosatt.

Jag förstår att Jonas Andersson vill föra ut en bild av att det är så, men det är faktiskt inte så. Det finns tydliga gränsvärden att följa.

Jag tror att detta i grunden handlar om vilken syn man har på dessa människor. Sverigedemokraterna vill uppenbarligen att de ska gå år efter år, 5, 10, 15 eller 20 år, och hanka sig fram på tillfälliga uppehållstillstånd som ska förlängas ett år i taget eller ett och ett halvt år i taget utan att över

huvud taget ha möjlighet att rota sig någonstans: att det är så det ska vara i Europa.

Det är därför EU-direktivet finns. Det finns till för att du efter att ha bott en viss period i ett land måste få möjlighet att känna den trygghet som en mer permanent ordning kan ge dig. Det är därför regelverket gäller för alla EU-länder. Det är inte ett regelverk som vi kan strunta i eller som vi kan lämna. I så fall får vi lämna EU också. Jag vet att Sverigedemokraterna har velat göra det tidigare, men det är inte fritt valt arbete att följa EU-direktiv eller inte.

Har man inställningen att tiotusentals människor, miljontals i Europa totalt, ska leva här på nåder i 5, 10, 15 år och inte få möjlighet att rota sig, att barnen ska växa upp i Europa men under hotet att när som helst åka tillbaka igen, om det är den synen Sverigedemokraterna har – jag tror faktiskt att det är så – då förstår jag deras position i frågan.

Den synen är inte min. Min syn är nämligen att förr eller senare, även med tillfälliga uppehållstillstånd under en inledande period och för kortvariga konflikter, måste det vara möjligt för dessa barn, kvinnor och män att få rota sig i det nya landet.

Här har vi helt enkelt olika sätt att se på detta. Jag har inte ingången att folk som inte ser ut som du, jag eller andra i Sverige inte ska få lov att uppehålla sig i Sverige. Jag har ingången att vi måste ta hand om de människor som har kommit hit på flykt undan krig, bedrävelse och förföljelse.

Anf. 20 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Herr talman! Jag vet inte vad Morgan Johansson gjorde för brödfödan innan han blev heltidspolitiker. Själv har jag jobbat de senaste 15 åren med asylsökande, flyktingar, migranter, syrier, afghaner, kurder, somalier och ett tjugotal andra nationaliteter. Jag gav mig in i politiken därför att jag såg med egna ögon att systemet inte fungerade – det system som Morgan Johansson och hans kollegor har byggt upp.

Det är oförsämligt av Morgan Johansson och stå här och antyda saker, till exempel dålig människosyn. Det är mycket lågt. Det är nästan lägre än Socialdemokraternas opinionssiffror.

Jag tror att Morgan Johansson har missat något här. Det var migrationsministerns regering som tog fram den tillfälliga lagen. Det var Morgan Johanssons regering som skrev: "Regeringen anser att det inte bör finnas någon möjlighet att bevilja permanent uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl, förutom för kvotflyktingar." Står inte migrationsministern bakom den lagen?

Varför ska vi ha regler och lagar om de inte följs? Varför ska vi över huvud taget ha en migrationsminister om inga åtgärder vidtas när det uppstår problem? Kanske vi i stället ska lägga hela den portföljen i knät på Migrationskommittén? Jag vet inte vad ministern anser.

Kommer migrationsministern att sitta stilla och se på när 36 000 personer, alltså motsvarande en stad av Skellefteås storlek, får permanent uppehållstillstånd till följd av VABO, eller kommer ministern att agera?

Hur blir det med de ensamkommande unga vuxna utan asylskäl som finns i Sverige till följd av den så kallade gymnasielagen? Kommer dessa ytterligare 8 000 att omfattas av samma EU-rätt? Svenska folket har rätt att veta regeringens ståndpunkt i frågan.

Med det sagt vill jag ändå passa på att önska ministern, talmannen och övriga riksdagen en väldigt god jul.

Prot. 2019/20:55
19 december

Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Svar på
interpellationer

Herr talman! Hur Jonas Andersson än försöker vända på detta är ändå kraven och regelverket tydliga.

När det gäller gymnasielagen handlar det om att du ska kunna sköta skolan, du ska hålla dig i skinnet och inte begå några brott och du ska etablera dig på arbetsmarknaden. Lever du inte upp till de kraven är risken stor att du helt enkelt får lämna Sverige. Vi har sedan några år tillbaka ett fungerande återvändande till Afghanistan. Det går flygplan varje månad. Det gjorde det inte när vi tillträdde. Det är tack vare de åtgärder som vi har vidtagit.

Det andra gäller reglerna för att vara varaktigt bosatt. Inte heller det är kravlost. Återigen: Du ska ha varit här i fem år. Du ska ha en ordnad försörjning. Du ska inte ha gått på socialbidrag. Du ska dessutom kunna visa att du har möjligheter att långsiktigt försörja dig. Därmed skiljer sig inte heller detta i någon större utsträckning från det som finns i gymnasielagen. Det finns också tydliga gränsvärden för detta.

Det här är ett sätt att försöka sprida någon allmän oro om att vi har regelverk här som innebär att människor utan några större krav ska kunna stanna kvar i Sverige, och så är det faktiskt inte. Det vi har gjort under de här åren är att vi har stramat åt migrationspolitiken på ett sådant sätt att vi i dag har nivåer som vi klarar av att ta emot.

Det hade vi inte när vi tillträdde. 15 procent av alla som kom till EU kom till Sverige. I dag är det ungefär 3 procent. Det är en följd av de lagändringar som vi har gjort. Bidra inte till att sprida något slags misstro eller allmän oro om att det inte gäller! Det gäller faktiskt.

Sedan är min hållning den att förr eller senare måste det också finnas en möjlighet att rota sig i ett nytt land. Det är därför EU-direktivet finns. Det kan vi inte välja på något sätt. Det finns där, och det gäller alla länder i hela Europeiska unionen.

Med det sagt vill jag naturligtvis också önska Jonas Andersson en god jul och en avkopplande helg framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2019/20:156 om en differentierad alkoholskatt

Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Tobias Andersson har frågat mig om jag kommer att se över möjligheten att ta initiativ till skattelättnad för svensk småskalig alkoholproduktion.

Enligt gällande EU-bestämmelser är det i vissa fall möjligt för medlemsstaterna att tillämpa differentierade alkoholskatter. Exempelvis får nedsatta skattesatser tillämpas på öl som är bryggt av oberoende, små bryggerier med begränsad produktion. Motsvarande möjligheter finns för

små spritdestillerier. Om en medlemsstat väljer att utnyttja möjligheten att tillämpa en sådan nedsatt skatt måste den dock tillämpas lika för producenter i hela EU. Om ett svenskt bryggeri skulle få nedsatt skatt måste liknande bryggerier av samma storlek från andra medlemsstater också få nedsatt skatt. Det är alltså inte möjligt att ge nedsatt skatt enbart för svenska småproducenter.

Som bekant bygger den svenska alkoholpolitiken på det överordnade målet att främja folkhälsan. Det sker genom en restriktiv alkoholpolitik. Ett viktigt instrument som kan användas för att uppnå målet är alkoholskatten. Så långt det är möjligt är den svenska alkoholbeskattningen kopplad till en varas alkoholinnehåll, snarare än vem som har producerat den.

En lägre beskattning med anledning av att alkoholen produceras av mindre aktörer skulle därmed innebära ett avsteg från den svenska alkoholpolitiken. Jag ser inga skäl att ta initiativ till en sådan förändring av alkoholpolitiken.

Anf. 23 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret.

Frågan rörande en skattelättnad för småskalig svensk alkoholproduktion aktualiserades nyligen när Föreningen Sveriges Oberoende Småbryggerier lanserade en rapport på området.

Av naturliga skäl valde man i den rapporten att explicit titta på just öl, men det kan finnas skäl att se det hela i ett bredare perspektiv. I den här interpellationsdebatten är det väl därför en principiell diskussion som bör äga rum.

I den berörda rapporten påpekar man att det finns en möjlighet för EU:s medlemsstater att tilldela inhemska småskaliga bryggerier en skattelättnad på upp till 50 procent av den nationella punktskatten på alkohol, detta i enlighet med artikel 4 i EU:s direktiv 92/83/EEG. Man belyser även hur Sverige och Italien är de enda staterna som inte valt att nyttja denna möjlighet, varvid vi sticker ut i sammanhanget.

Herr talman! Innan jag vidareutvecklar min argumentation vill jag upplysa både talmannen och finansministern om att vi från Sverigedemokraternas sida hitintills inte har något skarpt förslag i frågan. Efter att frågan nu har aktualiserats finns det dock skäl att överväga det. Det är på intet sätt omöjligt att vi återkommer med någon form av förslag på området, men det låter jag förbli osagt tills vidare. Jag nämner det för att undvika en debatt om att vi skulle vara för någonting som vi ännu inte fattat beslut om.

Jag önskar i stället diskutera frågan utifrån en principiell inställning, samt utifrån de potentiella praktiska konsekvenserna vid implementering av ett snarligt förslag. De fördelar jag ser med en eventuell skattelättnad för småskalig alkoholproduktion är flera.

Den initiala statsfinansiella konsekvensen är ytterst ringa. I den aktuella rapporten rör det sig om 53 miljoner i uteblivna skatteinkomster. Förmodligen skulle dessa uteblivna intäkter snabbt ätas upp av nytillkomna arbetstillfällen, ökade investeringar med mera.

Därutöver skulle förslaget som sådant gagna en ofta landsbygdsorienterad näring och stärka konkurrensen genom att underlätta de svenska mikrobryggeriernas förmåga att konkurrera med stora globala aktörer på den

svenska marknaden. Allt detta kan ske utan att vare sig rucka på alkoholmonopolet eller främja en osund alkoholkonsumtion.

Herr talman! I sitt svar bemöter finansministern förslaget utifrån två argumentationslinjer. Den första är att nedsatt skatt inte enbart kan tilldelas svenska småproducenter, som en konsekvens av den fria inre marknaden. Detta är naturligtvis korrekt men kan omöjligen ses som ett argument mot förslaget då den berörda försäljningen i allra högsta grad är lokal alternativt inhemsk.

Därutöver har som nämnts 26 av 28 stater lyckats implementera förslaget utan problem, varpå det förefaller direkt oseriöst att påstå att det skulle vara ett problem ifall vi önskade sälla oss till denna skara. Därtill står det explicit i det berörda direktivet: ”De skall särskilt se till att ingen enskild leverans från någon annan medlemsstat belastas med högre skattesats än dess exakta inhemska motsvarighet.” Detta borde stilla finansministerns oro, herr talman.

Herr talman! Med anledning av detta får finansministern gärna förtydliga varför det skulle vara ett problem för Sverige att införa en skattelättnad för småproducenter när alla andra har gjort detta utan problem.

Anf. 24 JAN R ANDERSSON (M):

Herr talman! Vad är det Sverige har förstått som andra länder inte har förstått? Om vi tittar på Europa ser vi att det finns ett direktiv där det sägs man kan sänka skatten på hantverksproducerad öl, vilket nästan alla länder i EU och dessutom Norge har gjort. Det är Italien och Sverige som står vid sidan om.

I det här sammanhanget är det väl svårt att jämföra Sverige och Italien. Italien har en betydligt lägre skatt, och sedan kanske man också har en sämre skattekontroll. I vilket fall är det ändå intressant att se att länder som Norge och Finland, som har en liknande alkoholpolitik som Sverige, har funnit detta som en väg att gå framåt just för att man har velat gynna de små inhemska producenterna.

Herr talman! Jag har noterat att finansministern har fastnat vid att direktivet inte ger rätt att gynna enbart svenska producenter; alla hantverksproducerade öl som säljs på den svenska marknaden skulle då ha den här nedsatta skattesatsen. Jag tittade på det där. Av 1 662 hantverksöl som finns på Systembolaget är det 29 stycken som inte är producerade i Sverige. De kommer från Danmark, Finland och Norge. De står för 1,7 procent av antalet typer. Hur stora volymer det är kan jag inte säga. Men det pekar ändå väldigt tydligt på att hantverksproducerat öl är en lokal produkt som konsumeras nära den plats där den produceras och att de här företagen inte riktigt har kraften att kunna exportera sina produkter.

Det finns enorma stordriftsfördelar vid tillverkning av öl. Kostnaderna för att tillverka en liter hantverksproducerat öl ligger på ungefär 70 kronor, medan kostnaden för det billigaste ölet på Systembolaget ligger på drygt 20 kronor. Det är där det stora problemet finns.

Vi har i Sverige en alkoholpolitik som inte diskuteras speciellt mycket. Vi är i grunden överens om de breda dragen. De breda dragen är en begränsad tillgänglighet, en hög kostnad och ett socialt skyddsnät som ska fånga upp dem som faller igenom. Om man diskuterar priset, vilket vi gör i det här sammanhanget, måste man ändå konstatera att syftet med skatten är uppnått för den dyraste alkoholprodukt som finns på Systembolaget.

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

Om skatten ska se till att en produkt blir så pass dyr att den inte konsumeras i den omfattning som önskas kan inte den dyraste produkten på Systembolaget vara den som man inte kan diskutera skattelättnader för. Om man räknar i ren alkohol kostar det ungefär 1 300 kronor att köpa en liter i form av hantverksöl, medan snittkostnaden är ungefär hälften.

Det finns en annan del som också har uppmärksammats de senaste veckorna. Det har att göra med att man lanserade den här rapporten och talade om att man vill ha en sänkt skatt för att det ska skapa jobb, ofta i bygder där arbetsmarknaden är svag, och för att ekonomin i de här företagen många gånger är dålig. Även om man pratar om en nedsättning av alkoholskatten kommer det i alla fall säkert inte att innebära att man sänker produktpriset i sista ledet.

Det är intressant att Systembolaget nu har inlett en upphandling för ett extremt budgetöl. Man vill ha ett öl som kostar under 7 kronor burken att sälja i Systembolagets butiker. I det sammanhanget blir det intressant att staten å ena sidan lanserar ett extremt budgetöl men å andra sidan när det gäller den dyraste alkoholprodukten på Systembolaget inte är beredd att diskutera skattelättnader för att gynna inhemsk produktion. Jag skulle gärna vilja att finansministern förtydligade regeringens syn när man å ena sidan lanserar en extrem lågprisprodukt och å andra sidan inte vill göra någonting för att gynna de svenska producenterna av de dyraste produkterna på Systembolaget.

Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag förstår att Tobias Andersson är ytterligare en sverigedemokrat som har mycket nära kopplingar till näringslivsorganisationerna och driver deras intressefrågor här i Sveriges riksdag. Vi har sett Sverigedemokraterna mer och mer gå mot att driva just näringslivets intressen snarare än vanligt folks.

Det hänvisas till en rapport som är framtagen av en av näringslivets intresseorganisationer. De siffror som finns i sådana rapporter är det nog bra att få en extern bedömares syn på. Det är mitt tips. Det är inte alltid externa bedömare gör samma bedömningar som näringslivets egna organisationer, eftersom dessa har till syfte att företräda just näringslivets intressen. Det är viktigt att olika intressen kan företräddas i debatten. Det är naturligtvis bra med rapporter, men innan man använder de rapporterna som politiker bör man nog granska siffrorna. Det är i alla fall min erfarenhet.

Syftet med den svenska alkoholskatten är att främja folkhälsan. Därför har vi en alkoholskatt som i så stor utsträckning som möjligt återspeglar den alkoholhalt som dryckerna har, eftersom syftet just är att man ska dricka mindre och att man ska dricka mindre alkoholstarka drycker. Det tycker jag är en bra utgångspunkt för alkoholskatten. Om man ändrar alkoholskatten för att gynna mindre produktion går man bort från den utgångspunkten, som är hela grundvalen för varför man har en alkoholbeskattning över huvud taget.

Jag hör att Moderaterna är långt från den moderata politik som fördes under min företrädares tid. Då tyckte man att det var viktigt att vi hade ordentliga alkoholskatter i Sverige. Anders Borg höjde också dem vid ett flertal tillfällen. Jag vet inte om Moderaterna har ändrat sin politik. Finns

Anf. 26 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar åter för svaret från finansministern.

Det påstås att jag som en konsekvens av den här interpellationen på något sätt har bevisat att jag skulle springa näringslivets ärenden och driva deras intressen. Om Magdalena Andersson tycker att det är det man gör när man besöker ett lokalt litet mikrobryggeri inom ramarna för sin valkrets tycker jag att det är en väldigt anmärkningsvärd syn på relationen till den egna valkretsen, till det lokala näringslivet och till de företagare som bygger det här samhället starkt. Min rekommendation till finansministern är väl i så fall att hon borde besöka näringslivet ute i landet något oftare än hon står och raljerar kring detsamma här i riksdagens kammare.

Med det sagt, herr talman, vill jag gå över till att bemöta finansministerns andra argumentationslinje i interpellationssvaret, nämligen alkoholpolitik i allmänhet och folkhälsa i synnerhet. Först vill jag ha sagt att Sverigedemokraterna står bakom det svenska alkoholmonopolet och delar finansministerns vurm för folkhälsa. Här finns mig veterligen ingen konfliktlinje. Den fråga där jag och finansministern skiljer oss åt är i stället huruvida vi bedömer att förslaget som sådant de facto skulle sätta syftet med den svenska alkoholpolitiken ur spel och å det grövsta förstöra den svenska folkhälsan eller inte. Min starka övertygelse, herr talman, är att så inte hade blivit fallet. Jag menar att finansministern kan pusta ut och slappna av.

I den tidigare nämnda rapporten menar man dessutom att skattesänkningar inte skulle nyttjas till prissänkningar utan att bryggerierna i stället hade önskat nyttja pengarna till att investera i utrustning och personal. Om vi trots det leker med tanken att småbryggerierna hade tagit tillfället i akt och sänkt sina priser med en eller ett par kronor hade det knappast försämrat folkhälsan. Hantverksproducerat öl är, precis som nyligen nämndes här, den dyraste alkohol som säljs på Systembolaget. Med andra ord rör det sig om ett segment lämpat för finsmakare, ölentusiaster och dem som önskar stödja det lokala näringslivet snarare än för dem som är i farozonen för alkoholmissbruk.

Både jag och finansministern tillhör inkomstklasser som har möjlighet att om så önskas konsumera hantverksproducerat öl för 40 kronor flaskan i stället för massproducerade långhylsor för 15:90 eller småburkar för under 10 kronor. Notera dock, herr talman, att jag på intet sätt diskriminerar något öl, vare sig billigt eller dyrt. Det här är ett exempel. Nu varken kan eller ska jag uttala mig å finansministerns eller någon annans vägnar, men jag är i alla fall övertygad om att min alkoholkonsumtion inte hade sparat ur som en konsekvens av att hantverksproducerat öl som jag tycker om hade sjunkit i pris från 40 till 38 kronor per flaska.

Min poäng, herr talman, är att det knappast är många som är finsmakare av dem som i dag missbrukar alkohol. Vid ett starkt missbruk handlar det snarare om att konsumera vad än man får tag i. Kvantitet sätts före kvalitet. Att stödja lokalt näringsliv är knappast någonting som tas i beaktande i en sådan beslutsprocess för missbrukare. Med anledning av detta får finansministerns argumentation kring att förslaget skulle riskera att försämra den svenska folkhälsan ses som verklighetsfrånvärd.

Svar på
interpellationer

Jag vill dock, herr talman, ge finansministern möjlighet att förtydliga sig. Tror finansministern på fullaste allvar att alkoholister föredrar öl från småbryggerier? Menar finansministern att sänkt punktskatt för denna småskaliga och dyra alkohol skulle försämra och fördärva den svenska folkhälsan?

Anf. 27 JAN R ANDERSSON (M):

Herr talman! Jag noterar att finansministern drar en skarp linje mellan näringsliv och vanligt folk. Jag skulle i det sammanhanget råda finansministern att besöka ett mikrobryggeri och se hur människorna ser ut. Jag kan garantera att de är väldigt vanliga där också.

Jag noterar också att finansministern verkar ha ett svagt intresse för denna rapport. Hon säger att man bör granska siffror som ges ut av branschorganisationer men kan samtidigt inte peka på en enda siffra i rapporten. Jag har rapporten här. Finansministern kan få den om hon vill. Det är ganska intressant läsning, och innan man kritiserar något bör man faktiskt ha tagit del av det. Jag vet inte om finansministern har gjort det.

Som jag sa tidigare har alkoholskatten ett syfte att göra alkoholen mer begränsad. Men när vi talar om den dyraste produkten som finns på Systembolaget kan vi konstatera att det syftet redan är uppnått. Det är en ganska begränsad produkt.

Trots detta finns det i Sverige en kultur som har gjort att intresset för mikrobryggd, hantverksproducerad och närproducerad öl är ganska stort. De senaste åren har flera hundra nya bryggerier startat. Många av dem har dålig ekonomi eftersom det är dyrt och svårt att komma ut på marknaden. Som finansministern vet får vi ju inte sälja alkohol hur som helst i det här landet.

I dag är 3,4 procent av den öl som säljs på Systembolaget hantverksproducerad. Låt oss räkna på vad det innebär. Den öl som är hantverksproducerad omfattar ungefär 1 miljard i försäljningsvärde, vilket garanterar ungefär 250 miljoner bara i momsintäkter. Man kan konstatera att om vi inte hade haft den hantverksproducerade ölen hade vi tappat kanske 100 eller uppåt 150 miljoner i momsintäkter. Det visar att denna reform har väldigt få förlorare. Det finns inga förlorare i fiskalen eller i det socialpolitiska, och landsbygden vinner på nya jobb.

Därför tycker jag att detta är en reform som finansministern ska fundera över vid julbordet när hon dricker en förhoppningsvis lokalproducerad och hantverkstillverkad öl.

Anf. 28 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Jan R Andersson för tipset om lokal, hantverksproducerad öl. Det finns faktiskt ett öl uppkallat efter mitt bostadsområde. Det har utmärkt kvalitet.

Har jag läst den här rapporten? Nej, jag har inte läst den här rapporten. Jag har heller inte granskat siffrorna, utan det var en generell iakttagelse efter 25 års erfarenhet med många näringslivsproducerade rapporter. Det är bra information och bra att man tar fram många rapporter. Det brukar vara bra att låta granska siffrorna en extra gång av tjänstemän som inte är betalda av näringslivets organisationer.

Självklart är det bra att man besöker lokal produktion i sin valkrets eller på andra ställen. Jag åker själv runt mycket i landet och besöker både stora

och mindre företag. Det innebär dock inte att jag omedelbart anammar de åsikter som deras företrädare framför eftersom olika intressen ofta står mot varandra.

Om jag förstår Tobias Andersson rätt menar han att eftersom hantverksöl mest dricks av finsmakare är det inget problem att sänka skatten på den ölen, medan däremot billigare öl som alkoholister dricker ska ha lite högre skatt. För mig är det ett konstigt sätt att resonera. Alkoholkonsumtion är ju ett problem långt utöver att en del människor har missbruksproblem. All alkohol som konsumeras är ju skadlig för hälsan. Men att därifrån gå till att på något sätt mena att öl som dricks av människor med alkoholproblem ska ha hög skatt medan öl för dem som har råd att köpa dyrare alkohol, hantverksproducerad öl för finsmakare, ska subventioneras ... Drar man det lite längre skulle vi alltså ha en skattenedsättning för champagne och ett skattetillägg för billigare spanskt lantvin. Det är inte så jag tycker att man bör bedriva politik.

Anf. 29 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar återigen för svaret från finansministern även om det i slutet var av ganska raljant art.

Självklart är syftet med den svenska alkoholskatten, precis som finansministern sa i sitt initiala svar på interpellationen, att främja den svenska folkhälsan. Min poäng är att då finns det en problematik i att man har väldigt billig öl, som uppenbarligen gör det enklare för dem som lider av missbruk att ha de ekonomiska förutsättningarna att införskaffa denna, snarare än att ge sig på den dyraste alkoholen i sortimentet hos Systembolaget. Jag är fullt övertygad om att finansministern förstår logiken i det resonemanget.

Det som är märkligt är att när finansministern drar sin lans för den svenska folkhälsan gör hon det uteslutande kopplat till den dyra hantverksproducerade ölen. Samtidigt har jag än så länge inte hört finansministern över huvud taget problematisera att Systembolaget nu vill sälja öl för 6,90 kronor burken. Är det något som skulle göra det enklare att missbruka är det självklart att ha den typen av ytterst billiga produkter lättillgängliga för dem som är i problemets gränsområde. Men detta har finansministern inte kunnat problematisera trots att frågan redan dykt upp i denna debatt.

Herr talman! Då finansministern motsätter sig skattelättnader för småskalig och dyr alkoholproduktion men inte bemödar sig att kritisera Systembolagets ambitioner om öl för 6,90 kronor burken får finansministern gärna förtydliga varför det förstnämnda påverkar folkhälsan negativt medan det sistnämnda inte gör det. Alternativt: Om det sistnämnda påverkar negativt, varför har inte finansministern engagerat sig i debatten om Systembolagets önskan att sälja ölburkar för 6,90?

Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Varför har jag inte synpunkter på exakt vad Systembolaget gör? Jo, därför att Systembolaget bestämmer självt över sitt sortiment och sina priser. Om jag skulle engagera mig i den frågan är jag säker på att antingen Tobias Andersson eller Niklas Wykman eller någon annan omedelbart skulle anmäla mig till konstitutionsutskottet. Det är svaret på den frågan.

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

Däremot har jag fortfarande oerhört svårt att förstå Tobias Anderssons resonemang om att ha en subvention för dyr alkohol, för dyra produkter som människor med högre inkomster har möjlighet att köpa, och i stället ha högre skatt för den alkohol som människor med vanliga löner kan köpa. Det är svårt för mig att få ihop, och det säger väl en hel del om vad Sverigedemokraterna är för parti i dag.

Men framför allt: Alkohol är skadlig för alla människor som förtär den. Utöver att det är skadligt för folkhälsan har ett alltför stort bruk av alkohol stora sociala konsekvenser. Därför står jag till hundra procent bakom den svenska alkoholpolitiken, där vi har både skatten och monopolet som oerhört viktiga verktyg för att värna inte bara folkhälsan utan också barns uppväxt och den sociala miljön.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2019/20:165 om långsiktiga effekter av sänkt skatt på arbete

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Niklas Wykman har frågat mig hur stor effekt jag anser att avtrappningen av jobbskatteavdraget har på offentliga finanser på lång sikt.

Frågan är ställd mot bakgrund av de bedömningar som görs i budgetpropositionen för avskaffandet av den övre skiktgränsen för statlig inkomstskatt. De effekter på sysselsättning och arbetade timmar som redovisas där är i första hand externa bedömares uppskattningar och beräkningar. Dessa bedömningar är gjorda specifikt för den övre skiktgränsen. De är behäftade med mycket stora osäkerheter och infaller successivt under lång tid.

Anf. 32 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag haltade fram eftersom min fot somnade när jag satt och lyssnade på tidigare interpellationsdebatter.

Även finansministern eller kanske finansministerns departement verkar ha somnat när de svarade på min interpellation. Det är en mycket viktig fråga, herr talman, som får ett mycket kortfattat, nästan avhugget, svar.

Men det är ju juletider, och man ska vara snäll och se det bästa hos varandra. Det är självklart bra för Sverige att Magdalena Andersson väljer att ta bort värnskatten. Det var en tillfällig skatt som Socialdemokraterna införde för att återställa de offentliga finanserna efter det mycket tärande 80-talet och 90-talskrisen. Den skulle inte vara en permanent del av det svenska skattesystemet, utan den skulle tas bort när de offentliga finanserna var sanerade. Det dröjde väldigt länge innan Socialdemokraterna tog bort denna skatt, men nu tar man bort den.

Herr talman! Det är inget fel på det. Det är klart att många – särskilt vanliga löntagare, till exempel LO-arbetare – kan tycka att det är märkligt att en socialdemokratisk regering vid årsskiftet ger människor med väldigt höga inkomster stora skattelättnader medan vanliga familjer med vanliga inkomster i de allra flesta eller åtminstone många fall får höjd skatt. Många

har synpunkter på att finansministern inte hade något över till andra människor som arbetar utan bara till dem som tjänar allra mest. Men att värnsskatten försvinner är ändå välkommet för Sverige när det gäller konkurrenskraft, utbildning och så vidare.

Interpellationen handlar om avtrappningen av jobbskatteavdraget, det vill säga att de som tjänar över ungefär 50 000 kronor får mindre jobbskatteavdrag. De får 3 procents värnsskatt; vi hade 8 procent förut. Och nu kan man säga att vi har 3 procent kvar.

Eftersom finansministern gör bedömningen i sin budget att värnsskatten är självfinansierande är det lite konstigt att ha kvar en annan skatt som det också borde vara självfinansierande att ta bort.

Vad betyder det att en skatt är självfinansierande, herr talman? Det innebär att det blir mer pengar i samhället. Staten förlorar inga pengar, men människor får behålla mer själva. Och när människor får behålla mer själva finns det möjlighet att köpa fler saker, spara mer pengar eller investera. Det gör att vi antingen kan få mer jobb genom ökad konsumtion eller att vi långsiktigt kan få starkare näringsliv och konkurrenskraft genom fler investeringar i ekonomin.

Finansministern gör bedömningen i sin budget att självfinansieringsgraden av att ta bort värnsskatten är antingen nära 100 procent eller till och med långt över 100 procent. Därför är det märkligt att man väljer att ha kvar skatter som tynger ned den svenska ekonomin. Det är ändå viktigt, oavsett hur högt samlat skattetryck man vill ha, att skatteuttaget är effektivt och att det görs på ett sådant sätt att det skadar ekonomin så lite som möjligt.

Det vore intressant att få ett svar från finansministern om hur hon ser på att vi har kvar skatter som det troligtvis skulle vara helt självfinansierande eller näst intill självfinansierande att ta bort, särskilt mot bakgrund av läget i Sverige. Vi finns bland de länder som har EU:s högsta arbetslöshet.

Något som kanske är ännu allvarigare, herr talman, är att Sverige nästa år bedöms ha lägst tillväxt per person i hela Europeiska unionen. Inget annat land bedöms alltså lyckas sämre med ekonomin än Sverige. När Anders Borg var finansminister en gång i tiden utsågs han till Europas bästa finansminister. Nu har vi i stället en finansminister som levererar den lägsta tillväxten per person i hela EU.

Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Riksdagsledamoten Niklas Wykman önskar längre svar på interpellationer. Jag ska ta med mig det och be tjänstemännen förbereda längre svar. Vi kan också samarbeta om det. Om Niklas Wykman kan ställa mer komplicerade frågor kan jag också försöka komma med längre och mer komplicerade svar.

Sanningen är att vi inte vet effekterna. Det finns ingen sanning i det här. Det finns uppskattningar. Men de uppskattningarna är behäftade med mycket stor osäkerhet. Därutöver är det väldigt oklart under vilken tidsperiod dessa mycket osäkra effekter faller in. Det är också anledningen till att de mer exakta beräkningar som tidigare fanns med i budgetpropositionerna inte längre gör det. Det finns nämligen en mycket stor osäkerhet. Det är uppskattningar.

De siffror som finns i budgetpropositionen är externa bedömares. Det är också tydligt i budgetpropositionen att det är behäftat med stor osäker-

het och att det är mycket oklart under tidsperioden. Detsamma gäller alla eventuella beräkningar av nedtrappningen av jobbskatteavdraget.

Jag tror att också Moderaterna, i alla fall när man var i regeringsställning, delar min uppfattning att det finns stor osäkerhet och att det är en lång tidsperiod. Man valde nämligen själv att inte göra någonting åt värnskatten, trots att man sänkte skatten med 140 miljarder.

Anf. 34 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Många svenska hushåll med vanliga inkomster undrar såklart varför de inte får några skattesänkningar eller till och med får skattehöjningar vid årsskiftet medan finansministern väljer att ta bort värnskatten för dem som tjänar allra mest.

Finansministern argumenterar ändå väl för det beslutet i sin budget. Hon skriver bland annat att det ”i viss utsträckning kommer att löna sig mer för den enskilde att utbilda sig till och erbjuda sin arbetskraft i högbetalda yrken. Det kan innebära att det på längre sikt kan bli lättare för företagen att få tag i utbildad arbetskraft. Förslaget kan också, som bland andra *Näringslivets skattedelegation* framhållit, stärka svenska företags och Sveriges konkurrenskraft när det gäller att attrahera kvalificerad internationell arbetskraft.”

Att finansministern inte har gjort några egna beräkningar tycks inte stämma. I hennes egen budget skriver hon nämligen om mikrosimuleringsmodellen Fasit, som Finansdepartementet självt använder: ”Skattningar baserade på mikrosimuleringsmodellen FASIT pekar på att antalet arbetade timmar i ekonomin kan öka med 0,13 procent till följd av reformen, vilket motsvarar ca 7 000 årsarbetskrafter; denna siffra är dock behäftad med osäkerhet och den verkliga effekten kan vara högre eller lägre. Flera studier ... indikerar också att dessa effekter kan vara betydande.” Det är väl troligtvis så att effekten kan vara större, enligt den forskning som finns.

Finansministern skriver vidare i budgeten: ”enligt litteratur på området kan den långsiktiga självfinansieringsgraden för reformen ligga i intervallet 56–185 procent. En samlad bedömning är att den långsiktiga självfinansieringsgraden mest sannolikt är i närheten av 100 procent.” Den samlade bedömningen är alltså regeringens bedömning.

Herr talman! Regeringen argumenterar tydligt för att avskaffa värnskatten. Finansministern fortsätter i budgeten: att ”den s.k. värnskatten, slopas bedöms bidra till en ökad medelarbetstid. Förslaget bedöms stärka redan sysselsatta individers ekonomiska incitament att arbeta fler timmar och att göra lönekarriär. På lång sikt förväntas förslaget leda till fler arbetade timmar och en ökad löneinkomst för dessa individer.” Det kommer i sin tur att påverka bnp positivt.

Det stämmer alltså inte, som finansministern säger, att det bara är externa bedömare som gör dessa bedömningar. Det är Finansdepartementet, finansministerns eget departement, som gör de här bedömningarna.

Det avtrappade jobbskatteavdraget är dock troligtvis mer skadligt för ekonomin och kanske mer orättvist än värnskatten på det sättet att de som tjänar allra mest inte drabbas av det. Det gör bara personer som tjänar mycket men inte allra mest.

Finansministern har här skapat en konstig skattekonstruktion som gör att människor med jättehöga inkomster ska betala lägre skatt än de som

bara har höga inkomster. Det är väldigt på marginalen, och det är svårt för oss andra att förstå varför man väljer att göra på det sättet.

Allra mest konstigt är det att finansministern konstaterar att självfinansieringsgraden för att ta bort den här typen av skatter mest sannolikt är 100 procent. Det kan vara mer. Det skulle kunna vara något mindre, men det mesta talar för något mer, enligt Finansdepartementets egen budget. Det skulle öka bnp, det skulle öka sysselsättningen och det skulle göra att fler människor kommer i arbete. Ändå väljer finansministern att ha kvar avtrappningen av jobbskatteavdraget, som hon själv har infört.

Frågorna till finansministern blir: Varför är den här avtrappningen av jobbskatteavdraget bra? På vilket sätt är den i svensk välfärds intresse? På vilket sätt är den i Sveriges intresse? På vilket sätt gör den vårt land bättre? Bidrar den på något sätt till att Sverige blir ett bättre land att vara i?

Finansministern skriver själv att den här typen av skatter leder till lägre bnp, högre arbetslöshet, färre arbetade timmar och så vidare. Är det bara så att finansministern inte tycker att människor som utbildar sig ska få någon nytta av det?

Anf. 35 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! När jag blickar ut över landet tycks det mig att människor som utbildar sig har nytta av det, eftersom utbildade människor i genomsnitt har högre löner och högre levnadsstandard än människor som inte har utbildat sig. Det märks också på att det är ett högt söktryck på de svenska universiteten.

Varför är avtrappningen av jobbskatteavdraget bra?

1. Det har en väldigt bra fördelningseffekt, och förslaget har en väldigt bra fördelningsprofil.
2. Det inbringar pengar till statskassan.

Att avskaffa det nedtrappade jobbskatteavdraget skulle

1. öka inkomstskillnaderna
2. minska intäkterna till statskassan.

De ökade inkomstskillnaderna är en effekt som skulle vara kvar. I vilken utsträckning skatteintäkterna inte skulle bli lika mycket mindre på lång sikt som under de första åren råder det mycket stor osäkerhet om.

Vi vet alltså två saker: mindre pengar här och nu och sämre fördelningsprofil. Det är två argument för att ha kvar det.

Anf. 36 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Sverige står inför allvarliga problem. Man ska inte ryckas med i de mycket negativa beskrivningar som ofta förekommer på sociala medier, där det sägs att Sverige är misskött eller vanskött. Men den riktiga beskrivningen är väl snarast att Sverige är oskött. Det är ingen som riktigt kliver fram och tar ansvar för den situation som råder i Sverige.

Det handlar om brottslighet på våra gator, grov organiserad kriminalitet som fräter på tryggheten, välfärd som inte levererar det den är satt att göra och offentliga finanser som inte når den styrka som krävs för att möta kriser i ekonomin. Det handlar om en skattepolitik som mer tycks gå ut på

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

att göra olika politiska partier nöjda snarare än att verkligen säkra att vi har starka offentliga finanser, en trygg finansiering av välfärden och rätt typer av drivkrafter.

Det får också konsekvenser när landet är oskött. Bortom de akuta problemen ser vi också att våra långsiktiga förutsättningar försämrats. Finansministern är ansvarig för ett land – eller åtminstone ytterst ansvarig för de offentliga finanserna i ett land – som spås ha den lägsta ekonomiska tillväxten i hela Europeiska unionen nästa år.

Herr talman! Detta är ingen slump. Det beror på att det är en regering och en regeringsperiod med Stefan Löfven som går till historien som Sveriges första helt strukturreformslösa period, där ingenting eller åtminstone mycket lite har gjorts för att svenska jobb och svenskt tillväxt ska kunna ta fart för att fler människor ska få ett jobb att gå till. Regeringen har helt lutat sig mot en högkonjunktur och har inte gjort något för att landet i grunden ska presteras starkare. Det kommer att leda till stora problem framöver.

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Strukturreformer, säger Niklas Wykman. Man vet vad det handlar om när Moderaterna talar om strukturreformer. Det är skattesänkningar som man kallar för strukturreformer. Alla skattesänkningar där man vill ge mest till dem som tjänar mest kallar man för strukturreformer.

Jag är en stark förespråkare av strukturreformer, men jag ser att det finns andra strukturer som behöver förändras i stället för att bara höginkomsttagare ska få ytterligare pengar. Jag ser stora behov i barnomsorgen, skolan, sjukvården och äldreomsorgen. Det var därför vi tillförde 35 miljarder under förra mandatperioden, och vi kommer att tillföra ytterligare mångmiljardbelopp under den här.

Jag ser stora behov av att rusta upp den svenska infrastrukturen, vägar och järnvägar. Det är därför vi har lagt fram den största infrastrukturplanen med mest resurser någonsin.

Jag ser att det svenska näringslivet skriker efter mer kompetens. Det är därför vi genomför ett stort kunskapslyft och bygger ut utbildningen brett – folkhögskola, komvux, yrkesvux, sfi, högskolor och yrkeshögskolor. Överallt bygger vi ut. Det är viktiga strukturreformer, och allting bygger på sunda offentliga finanser. Till skillnad från när Niklas Wykman satt på Finansdepartementet och sänkte skatten med lånade pengar genomför vi dessa viktiga strukturreformer med pengar som vi har i handen.

Ordning och reda och viktiga strukturreformer – det är vad den här regeringen har genomfört.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2019/20:176 om kriminell användning av samordningsnummer

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson har frågat mig om jag avser att klarlägga om och varför det på drygt 20 år har utfärdats 700 000 samordnings-

nummer, varav endast 150 000 har övergått i personnummer, samt om jag avser att även göra det kriminellt för personer med samordningsnummer att vara skrivna på fel adress.

Frågan bygger på den felaktiga föreställningen att en person som tilldelats ett samordningsnummer är folkbokförd i landet. En person med ett samordningsnummer är inte bosatt i Sverige enligt folkbokföringslagens kriterier och har heller aldrig varit det. Däremot kan det finnas en adress registrerad för personen. Adressen är en kontaktuppgift och behöver inte vara personens bostadsadress.

Ett samordningsnummer är inte ett tillfälligt personnummer, och att en person har tilldelats ett samordningsnummer innebär inte ett första steg mot att personen ska bli folkbokförd. Tvärtom visar de uppgifter Mikael Oscarsson själv åberopar att det stora flertalet personer med samordningsnummer inte blir folkbokförda i landet.

Det är också en vanlig missuppfattning att en person kan öppna ett bankkonto enbart genom att ha ett samordningsnummer och att personen automatiskt har rätt till utbetalningar från välfärdssystemet eller till hälso- och sjukvård i Sverige.

Ett samordningsnummer ger inte några rättigheter eller förmåner i sig. Att någon har tilldelats ett samordningsnummer innebär inte heller att personen därmed har rätt att resa in i landet eller att vistas här. Det finns inte någon koppling mellan ett tilldelat samordningsnummer och personens rätt att arbeta här. Ett samordningsnummer är inte ett arbetstillstånd, och en arbetsgivare som anställer någon som inte har rätt att arbeta i Sverige kan dömas för det.

Samordningsnummer fyller däremot en viktig funktion genom att tillgodose myndigheters behov av en identitetsbeteckning för personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige. Samordningsnumrens funktion har dessutom kommit att få en betydelse för personer som vistas i Sverige under en inte helt kortvarig tid och som har ett starkt behov av en identitetsbeteckning för att kunna sköta sina vardagliga liv.

Men systemet har i dag brister som bland annat är förenade med ofullständiga identitetskontroller, och det är nödvändigt att strama upp reglerna. Regeringen har därför tillsatt en utredning som bland annat ska utreda och lämna förslag om ett säkrare system för samordningsnummer för att tillgodose behovet för både enskilda och andra aktörer av en tillförlitlig och användbar identitetsbeteckning för personer som inte är eller har varit folkbokförda. Parallellt med utredningens uppdrag pågår även ett arbete inom Regeringskansliet som syftar till att skyndsamt åtgärda vissa brister i systemet med samordningsnummer.

Anf. 39 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Detta är en viktig fråga. Samordningsnumret är ju ett sätt att identifiera sig i kontakten med svenska myndigheter, men det gäller inte som giltig identifikation. Det kan ges ut om man till exempel inte kan styrka sin identitet när man söker arbetstillstånd under asyltiden eller om man som utländsk medborgare ska jobba här under en begränsad tid. Man får det då av beskattningsskäl.

Prot. 2019/20:55
19 december

*Svar på
interpellationer*

Det är Skatteverket som utfärdar numret, men det kan också rekvireras från andra myndigheter eller utbildningsinstitut. Exempelvis kan polisen ge det till en person som blir dömd till straff och inte har personnummer.

Samordningsnumren gäller i princip för evigt; de tas inte bort. Till skillnad från när det gäller tilldelning av personnummer behövs ingen personlig närvaro.

Samordningsnummer kan missbrukas och används i penningtvättsuppbygg. Det är detta problem som jag har intresserat mig för. Jag har bitt riksdagens utredningstjänst att ta fram uppgifter, och då har det visat sig att det har utfärdats över 1 miljon samordningsnummer på 20 år. Takten är ungefär 240 samordningsnummer per arbetsdag.

Av dessa 1 miljon samordningsnummer är det ungefär 150 000 som har övergått till att bli personnummer. Då återstår alltså långt över en halv miljon nummer. Enligt polisen och Skatteverket är problemet så omfattande att det har skapat ett skuggsamhälle där utländska medborgare inte bara genom detta utan också i kombination med andra saker kan jobba, betala skatt och få tillgång till olika förmåner i samhället illegalt.

Jag rekommenderar statsrådet att läsa en rapport från Skatteverket från 2017. Där sägs det att den person som arbetar i Sverige har rätt till arbetsbaserade förmåner oavsett om personen har person- eller samordningsnummer och oavsett om personen kommer från ett EU-land eller ett tredje land. Exempel på arbetsbaserade förmåner är sjukpenning, föräldrapenning baserad på inkomst, tillfällig föräldrapenning vid vård av barn och närståendepenning och så vidare.

Polisen säger att detta är en del av en organiserad brottslighet som årligen kostar samhället väldigt stora summor.

Upprinnelsen till mitt engagemang kom våren 2017. Då var det en artikel i UNT som handlade om en person som stoppats på E4, och det visade sig att personen i fråga hade 1,1 miljoner i skuld och över 1 000 p-böter och andra bilskulder. Då kunde man inget göra, för han hade inte felparkerat. Han fick köra vidare.

Det finns en rapport, som jag också rekommenderar statsrådet att läsa. Den kom för tre år sedan och handlar just om samordningsnummer och kriminalitet. Det handlar om att man skriver tusentals bilar på samordningsnummer. I den här rapporten, som överlämnades till regeringen för tre år sedan, säger polisen att man borde sätta en gräns på en bil per samordningsnummer.

Det är en konkret fråga till att börja med: Kan regeringen tänka sig att sätta en sådan gräns?

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Mikael Oscarsson för att han tar upp denna fråga i en interpellationsdebatt. Det är en viktig fråga. Det finns också väldigt mycket att klargöra, eftersom det uppenbarligen finns väldigt många missuppfattningar kring vad samordningsnummer är för något.

Det behövs inte personlig inställelse när man får ett samordningsnummer. Man kan fundera på om det finns tillfällen då det borde behövas, men det finns uppenbarligen tillfällen då det inte är lämpligt. Personlig inställelse bygger ju på att personen vill ha ett samordningsnummer. Det kan finnas många situationer där en myndighet behöver ett samordningsnummer för att ha en identitetsbeteckning på en person som inte själv vill sam-

verka. Det kan till exempel vara en person som är misstänkt för ett brott. Skulle det inte vara så här skulle det försvåra för en del myndigheter.

Det är viktigt att veta bakgrunden till att vi har dessa samordningsnummer. Det är för att det underlättar för myndigheter att ha en identitetsbe-teckning på personer. Och en av orsakerna handlar just om att minska möj-ligheterna till brott.

Sedan gällde det antalet bilar. Det finns en utredning som ser över hur man kan arbeta mot bilmålvakter. Det är ett viktigt arbete. Det leds dock inte av mig – det leds på Näringsdepartementet.

Det sker en hel del brottslighet i Sverige. Det är svartarbete. Människor arbetar trots att de inte har arbetstillstånd. Vi har problem med bilmålvak-ter. Det finns människor som befinner sig i Sverige för att begå brott eller för att arbeta svart. Det är ett stort problem. Frågan är dock: Är det sam-ordningsnummer som skapar det problemet? Nej, det är det inte. Det är tyvärr så att många av dessa människor säkert skulle fortsätta att befinna sig i Sverige och arbeta svart eller begå brott även om de inte hade ett samordningsnummer. Det tycker jag är viktigt att ha med sig i debatten.

Vi arbetar intensivt på Finansdepartementet för att strama upp regel-verket kring samordningsnummer, men vi kan inte luta oss tillbaka med det. Problemen kommer nämligen att finnas kvar även med en uppstram-ning av regelverket kring samordningsnummer.

Det arbete som polisen gör med arbetsplatskontroller och ett intensifi-erat arbete mot kriminalitet måste pågå med exakt samma intensitet även när vi har bättre åtgärder kring utdelningen av samordningsnummer.

Där är det viktigt att påpeka, även efter Mikael Oscarssons senaste in-lägg, att ett samordningsnummer inte är ett arbetstillstånd. Den arbetsgi-vare som har missuppfattat detta och tror att ett samordningsnummer är ett arbetstillstånd bör omedelbart kontrollera all sin personal för att säkerställa att de har ett arbetstillstånd. Annars riskerar den arbetsgivaren att bli dömd i en domstol.

Anf. 41 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Jag ska säga något om samordningsnummer och bilar. Det var en rapport som visade att 500 tillfälliga personnummer ägde 30 000 bilar. Det gjordes en ny sökning i början av året, och då hade det ökat med 30 procent. Det finns alltså personer som äger över 3 000 bilar.

Rapporten kom 2016 från Nationella operativa avdelningen. Jag tog upp det i maj juni 2017. Då sa den minister som då var ansvarig att man skulle ta itu med detta. Det skulle ordnas. Det visade sig att det är först nu, tre år senare, som det har tillsatts en utredning. Och den, herr talman, ska vara färdig om två år.

Detta är en långbänk som bara hjälper en grupp, och det är just den organiserade brottsligheten.

Om man dör i Sverige gäller inte längre personnumret. Men nu ska jag läsa innantill i Skatteverkets information. Där står det att ett samordnings-nummer kan ”’leva’ för evigt”. Man tittar på ett förslag som innebär att samordningsnumret ska avslutas vid 105 års ålder. Detta är orimligt. Det kan bli en ny religion i Sverige. Man kan tydligen flytta hit och leva för evigt. Detta är naivt, och det måste ändras.

Sedan är det en annan sak. Jag bor i Uppsala, och jag förmodar att fi-nansministern bor i Stockholm. Låt oss säga att någon av oss skulle kom-

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

ma på idén att skriva sig i Korpilombolo – det är säkert ett trevligt ställe. Om man samtidigt bor kvar – i mitt fall skulle det vara i Uppsala, och i finansministerns fall kanske det skulle vara i Stockholm – är det ett brott mot folkbokföringslagen. Man får inte göra så. Men för personer som bor i Sverige som har registrerat sig på en adress finns inte den regeln. Det borde vara detsamma.

Det finns en adress i Hässelby – det har blivit allmänt känt – där just nu 500 personer har skrivit sig. Personen som driver detta tar 200 kronor i månaden. Det blir 100 000 i månaden, som han tjänar på det. Detta driver brottslighet – det är bara så. Många blir också brottsoffer.

Detta är, herr talman, som att hålla energidryck på brottslighet och kriminalitet. Vi kan inte ändra på det med ett klubbslag, men vi kan göra en rad saker. En sak är att se till att man inte kan bo på ett ställe och låta posten komma till ett annat ställe.

Många av dessa människor blir sedan brottsoffer. När de kanske flyttar härifrån kan ju ägaren antingen slänga posten eller själv börja nyttja dessa samordningsnummer och börja registrera exempelvis bilar eller bolag.

Om det här inte är något problem undrar jag: Hur kan det komma sig att det är en sådan efterfrågan? Detta är alltså något som utannonseras på Blocket. Det finns en väldig efterfrågan på dessa samordningsnummer.

Man borde göra som i Norge. I Norge har man sagt fem år. Om man åker till USA får man fylla i en ESTA-ansökan. Då gäller den i två år. Det kan vara två år eller fem år men inte som i Sverige – här är det för all evighet.

Vi kan agera. Vi kan göra någonting. Jag tror att acceptansen för att man bara säger att det måste utredas är ganska liten. Titta på grannländerna! Gör någonting, och se till att Sverige blir mindre attraktivt att verka i för den organiserade brottsligheten! Det vore en välkommen julklapp till svenska folket.

Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att vi inte bidrar till att ytterligare förvirra diskussionen kring samordningsnummer. Till exempel är ett samordningsnummer inte ett tillfälligt personnummer, som Mikael Oscarsson säger. Jag tror att det riskerar att undergräva eller ytterligare spä på den förvirring som finns om man säger så. Det kanske också gör att personer, arbetsgivare och andra, tror att ett samordningsnummer är någonting som det faktiskt inte är. Jag skulle vilja be Mikael Oscarsson att inte kalla det för ett tillfälligt personnummer, vilket det inte är.

Sedan gäller det dem som har ett samordningsnummer och som har en kontaktadress kopplad till det samordningsnumret. Syftet med det är inte att man ska bo där, utan det är ett ställe dit myndigheter kan skicka post. Om man däremot bor långvarigt i Sverige ska man vara folkbokförd. Många av de personer som har ett samordningsnummer och en kontaktadress kopplad till det samordningsnumret bor rimligen över huvud taget inte i Sverige utan någon annanstans.

Hur kan 500 personer vara registrerade på en och samma adress? Ja, om det är ett företag som hyr ut utländsk arbetskraft, till exempel, verkar det inte orimligt att den arbetskraften har det företagets adress som sin kontaktadress. Då kan det vara helt i sin ordning. Är det däremot en privatperson som har 500 samordningsnummer kopplade till sin adress verkar

det konstigt, och då bör polisen omedelbart utreda det. Jag har glädjande nog sett att polisen har gjort utredningar när det gäller adresser där det inte verkar finnas några företag och som väldigt många samordningsnummer är kopplade till. Då kanske det handlar om personer som vistas i Sverige och som inte gör det på rätt grund.

Frågan är varför det finns en efterfrågan på samordningsnummer givet att ett sådant nummer ju inte ens ger rätt att vistas i Sverige. Jag är rädd att det tycks finnas en stor förvirring kring vad ett samordningsnummer är. Det finns en risk för att arbetsgivare har trott att ett samordningsnummer är ett tillfälligt personnummer och att en adress som är kopplad till ett samordningsnummer innebär att personen är folkbokförd här och har rätt att vistas i landet. Därför är hela den debatt som varit väldigt bra på så sätt att den ger möjlighet att klargöra att ett samordningsnummer inte ger någon rätt att vistas eller arbeta i Sverige eller något annat heller, för den delen.

Mikael Oscarsson har en poäng när han undrar varför vi har dessa samordningsnummer för evigt. Detta har jag själv också frågat mig. Det är en av de saker vi har möjlighet att titta på.

Det är inte så att vi inte från Finansdepartementets och myndigheternas sida har gjort något när det gäller samordningsnumren. Skatteverket har under min tid fått ökade resurser. En sak de har gjort är att utbilda andra myndigheter i hur identitetsbeteckningar ska kontrolleras. En särskild applikation har tagits fram för att se till att man inte ska kunna använda samma id-handling för att få ut flera samordningsnummer.

Därutöver har vi skrivit direktiv till den utredning som ser över hela systemet med samordning. På Finansdepartementet arbetar vi också med ett snabbspår för att i närtid kunna komma fram med nya förslag för att strama upp hanteringen kring samordningsnumren.

Anf. 43 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Vi har alltså en situation där det utfärdas ungefär 240 nya samordningsnummer per dag. Gränspolisen säger också att spökp personer utnyttjar det svenska systemet. I UNT kan man läsa om en 63-åring i Gottsunda som är ägare till 676 bilar, en person med samordningsnummer. Om ministern är intresserad har jag här en lista över dem som har allra flest bilar. Många av dem har samordningsnummer.

När det gäller den aktuella adressen har medierna kommit fram till att det där bor en person som genom att byta ägare på bilar och använda den bakdörr som finns hos Transportstyrelsen har lyckats få fram 1 000 nya samordningsnummer. Detta är alltså alltför lätt.

Flera myndigheter frågar, fru talman, efter att kunna ha en elektronisk sensor som plingar till när det bor exempelvis mer än 10 eller 15 personer på en och samma adress. Då skulle man kunna knacka på och fråga hur det egentligen är fatt. Även hos Transportstyrelsen borde det kunna plinga till i systemet – här är en person som har inte en eller två utan flera hundra bilar registrerade på sig med samordningsnummer. Då måste man kunna agera.

Här behöver vi sätta gränser och se till att det blir tidsbegränsat. Skatteverket bör också ges möjlighet att ta bort alla som inte kan visa att de finns och kan legitimera sig.

För övrigt måste vi, fru talman, också ge tullen möjligheter när de ser att det kommer stöldgods utifrån landet. Vi måste agera mot stöldligorna och den internationella brottsligheten.

Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns flera saker vi behöver göra vad gäller samordningsnummer. Jag tror att det absolut viktigaste är att öka kunskapsnivån i samhället om vad ett samordningsnummer är, så att ingen arbetsgivare och ingen som arbetar på vårdcentral eller någon annanstans tror att ett samordningsnummer ger en människa rätt att vistas i landet, arbeta, öppna bankkonto eller få tillgång till hälso- och sjukvård eller andra sociala förmåner. Ett samordningsnummer ger ingen rätt till detta över huvud taget. Mot denna bakgrund välkomnar jag denna debatt men också de skrivelser som har varit kring samordningsnummer.

Det andra vi behöver göra är att skärpa hanteringen kring samordningsnummer. Där har en hel del skett. Inte minst har Skatteverket försökt utbilda andra myndigheter som uppenbarligen haft brister i sin hantering och där det enligt rapporter verkar finnas en del brister kvar. En myndighet måste identifiera en person innan ett samordningsnummer beställs.

I andra fall kan det vara viktigt att ha en identitetsbeteckning på en person även om personen själv inte vill det, till exempel om man är brottsmisstänkt. Personlig inställelse och annat som kräver att personen medverkar är alltså inte lämpligt i alla fall.

Här krävs en ytterligare skärpning. Vi har gjort en del, och ytterligare förslag kommer, både på kort och på lång sikt.

Men vi ska inte vara naiva och tro att vi, om det inte finns några samordningsnummer, kommer att bli av med en del av den brottslighet som i dag utövas av personer med samordningsnummer. Så kommer det inte att vara. Även efter en uppstramning gällande personnummer krävs ett arbete från polisen och våra myndigheter för att stoppa kriminaliteten, inte minst arbetsplatsinspektioner för att säkerställa att personer som inte har rätt att vistas i Sverige och inte har arbetstillstånd inte heller finns på våra arbetsplatser och blir utnyttjade.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2019/20:190 om en distansbaserad skatt på tunga lastbilar

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig om det finns klimatvinster i att införa avståndsbaserade skatter eller avgifter för tunga lastbilar. Han har också frågat mig om jag avser att ta initiativ till sådana skatter eller avgifter och om Sverige i förhandlingarna om Eurovinjettdirektivet har verkat för en utfasning av tidsbaserade avgifter för tunga fordon.

En avståndsbaserad skatt har potential att vara en del i en effektiv och långsiktigt hållbar transportpolitik, där den som använder vägar också betalar för de samhällsekonomiska kostnader som trafiken ger upphov till, exempelvis kostnader för miljöbelastning och vägslitage. Ett avstånds-

baserat system kan också öka möjligheterna till kontroll av tunga vägtransporter.

Dagens Eurovinjettavgift för godstransporter ska behållas så länge som möjligt. Under tiden ska ett nytt miljöstyrande system utredas.

Den svenska ståndpunkten i förhandlingarna om Eurovinjettdirektivet är att system för prissättning ska bestämmas av de enskilda medlemsländerna. Valet mellan tidsbaserade vägavgifter och avståndsbaserade vägtullar ska vara upp till varje medlemsstat. Regeringen har självklart agerat enligt ståndpunkten.

Anf. 46 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret på min interpellation, som rör avståndsbaserad skatt på tunga lastbilstransporter. Det är en viktig fråga eftersom vi vet att transportsektorn bidrar med stora utsläpp i Sverige – en tredjedel av våra samlade utsläpp. En betydande och starkt växande del kommer just från tunga transporter. Allt fler transporter av gods sker med lastbil på väg i stället för det mer hållbara alternativet med tåg på järnväg eller med sjöfart.

Vi befinner oss i en klimatkris och måste göra väldigt mycket mer än det som hittills beslutats om vi ska kunna nå våra klimatmål och rädda planeten från en okontrollerad och farlig global uppvärmning.

Jag vill påminna om att regeringen lät ta fram en promemoria med förslag på detta område under förra mandatperioden, då man samarbetade med oss i Vänsterpartiet. Detta förslag handlade just om att beskatta tunga transporter med lastbil för att få in pengar som skulle kunna användas till exempelvis klimatarbete. I promemorian, där man föreslog att en sådan här beskattning skulle införas, talade man också om att det skulle medföra konkurrensfördelar för järnvägen och sjöfarten om det blev dyrare att transportera på väg.

Man talade också om möjligheterna att bringa större ordning och reda i yrkestrafiken på våra vägar. Detta är ett område där det i dag tyvärr finns mycket av social dumpning. Det kommer tusentals lastbilar från andra länder, som vi inte har kontroll över.

Med en sådan här kilometerskatt skulle alla transportörer på väg beskattas lika och komma in i det automatiska, avläsningsbara systemet. Det finns helt enkelt klara klimatmässiga och sociala fördelar med en kilometerskatt på väg.

Nyligen kom det också en rapport från IVL Svenska Miljöinstitutet, där de jämför olika styrmedel för att minska utsläppen från tung trafik i Sverige. Där konstaterar man att just en kilometerskatt på tunga transporter är det effektivaste styrmedlet för att minska utsläppen.

I svaret till mig, fru talman, säger finansministern att vi i stället ska använda det så kallade Eurovinjettsystemet så länge som möjligt. Men EU:s Eurovinjettsystem handlar inte om en avståndsbaserad beskattning som är tydligt klimatstyrande, utan det är mer en tidsmässig schablonbeskattning av tunga transporter. Varför förespråkar finansministern det systemet?

Finansministern hänvisar också till att ska tillsättas en utredning om hur miljöstyrande system på tung trafik ska kunna införas. Varför utreda den här frågan igen, Magdalena Andersson, när vi faktiskt har ett färdigt

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

förslag som regeringen tog fram 2018? Varför negligera det effektivaste styrmedlet för att minska utsläppen från de tunga transporterna i Sverige?

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! I rapporten från IVL, *Transportstudien 2019 – Analys av åtgärder för en hållbar transportsektor* utgår man från en mängd olika styrmedel och åtgärder för att minska trafikens klimatpåverkan. Kilometerskatt är ett sådant styrmedel som lyfts fram. Det är dock långt ifrån det enda, utan man pekar på att det finns en lång rad styrmedel som kan användas för att minska klimatpåverkan.

Precis som Jens Holm säger tog vi fram en promemoria före valet 2018. Men det var som sagt före valet. I januariavtalet har vi varit tydliga med att vi vill att Eurovinjett för godstransporter ska behållas så länge som möjligt, samtidigt som vi ska utreda ett nytt miljöstyrande system. Just nu diskuterar vi hur utredningsdirektiven ska se ut. Frågan bereds alltså i Regeringskansliet, och jag ser fram emot att kunna lägga fram dessa utredningsdirektiv så snart som möjligt.

Det är klart att vi behöver öka miljöstyrningen när det gäller våra tunga transporter, och jag vill gärna se att man därutöver kan arbeta mer med det som Jens Holm också pekar på, nämligen det stora problemet med osund konkurrens och ibland till och med illegal cabotageverksamhet som vi vet finns i Sverige.

Där har vi utökat möjligheterna till det man kallar för klampning och även tillfört resurser för att utbilda fler poliser. Därutöver har vi en utredning som ska ta fram förslag på en effektivare kontroll av yrkestrafiken. Ett nytt miljöstyrande system skulle kunna bidra till att underlätta den typen av kontroller, och jag tror att jag och Jens Holm har precis samma ambition när det gäller detta. Vi ska inte ha osund konkurrens och heller inte illegal verksamhet i Sverige.

Anf. 48 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill börja med att kommentera det som finansministern sa om IVL Svenska Miljöinstitutets rapport. Det är helt sant som finansministern säger att forskarna i den rapporten jämförde flera olika styrmedel för hur man ska kunna minska utsläppen från transportsektorn. De konstaterade dock att en kilometerskatt eller en vägslitageavgift, eller vad man nu vill kalla det, är det effektivaste sättet att minska utsläppen från tunga transporter i Sverige.

Menar finansministern att forskarna inte kom fram till den slutsatsen utan bara sa att det här var ett i en mängd av styrmedel som alla har ungefär samma effekt? Det var inte alls det man sa, utan man sa just att kilometerskatten, vägslitageavgiften, är det effektivaste styrmedlet.

Därför vill jag återigen fråga: Varför väljer regeringen att inte använda sig av det effektivaste styrmedlet på det här området? Regeringen har dessutom i praktiken ett färdigt förslag, en promemoria, där man lägger fram just ett förslag om en kilometerskatt eller en vägslitageavgift för att få ned utsläppen på det här området.

Denna promemoria har remitterats, och en rad olika aktörer har spelat in sina svar. Jag noterar att Transportstyrelsen, Naturvårdsverket, Trafikanalys och hela miljörorelsen tycker att det här är ett bra förslag. Då skulle regeringen kunna göra precis det som man sa 2018: baka ihop de här re-

missförslagen, komma med en inriktningsproposition och lägga fram den för riksdagen. Det har regeringen valt att inte göra, och jag måste säga att jag tycker att det är förbryllande. Jag är besviken över det.

Jag vill också fråga ministern angående Eurovinjettdirektivet. Man kan säga att Eurovinjettdirektivet så som det fungerar i dag innebär att vi varje år tar ut en schablonavgift på de lastbilar som kör i Sverige. Den är inte relaterad till hur långt man kör, så den styr inte mot kortare transporter och minskade utsläpp. Det var precis det som finansministerns promemoria också tog upp: att vi borde verka för att ändra på Eurovinjettdirektivet så att det i stället styr mot att bli ett distansbaserat verktyg.

Jag blir därför väldigt förvånad när jag hör finansministern säga att Sverige verkar för att vi ska ha kvar Eurovinjettdirektivet i sin nuvarande form så länge som möjligt. Är det svensk klimatpolitik anno 2019? Jag hoppas verkligen inte det.

Fru talman! I det är det mest klimatsmarta sättet att transportera gods sjöfart eller på järnväg. Sjöfarten betalar farledsavgifter och lotsavgifter. Tågen betalar så kallade banavgifter för varje kilometer som man kör på svensk järnväg.

De klimatsmarta alternativen eller verktygen betalar alltså avgifter. Men när det kommer till de snabbt ökande långtradartransporterna på våra vägar betalar de inte några avgifter utifrån hur långt de kör på våra vägar, hur mycket de släpper ut och hur mycket de sliter på vägarna. Det tycker jag är märkligt, och i grunden är det ett helt och hållet ohållbart system.

Jag vill därför fråga finansministern: Varför ska ni utreda det här på nytt när ni har ett färdigt förslag? Varför inte använda sig av det effektivaste styrmedlet, som är en kilometerskatt, en vägslitageavgift, på de tunga transporterna?

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag ska erkänna att jag inte har läst IVL-rapporten själv, vilket jag inte heller tror att Jens Holm trodde. Den slutsats som de på Finansdepartementet som har läst rapporten drar är att det inte står någonstans i rapporten att en sådan skatt skulle ge den största minskningen av utsläpp. Nu pratar Jens Holm om den mest effektiva skatten, så jag ska ta med Jens Holms argumentation till Finansdepartementet och höra vad de säger om den. Det ska bli spännande. Vi kanske får möjlighet att diskutera detta vid något ytterligare tillfälle.

Den position som vi har företrätt i EU vad gäller Eurovinjetten är den som är förankrad här i riksdagen, och det är att det ska finnas en frivillighet för länderna gällande om man vill ha det tids- eller avståndsbaserat. Den frågan känner Jens Holm till väl så bra om inte bättre än jag; det här är Tomas Eneroths fråga snarare än min.

Jag har en fråga till Jens Holm. För lite drygt en vecka sedan hotade Vänsterpartiet en minister med misstroendevotum om hon inte stoppade ett förslag som det inte fanns majoritet för i riksdagen, detta redan innan hon kom fram med en proposition om förslaget.

Nu står Jens Holm här i talarstolen och uppmanar mig att lägga fram ett förslag som vi vet att det inte finns majoritet för i riksdagen. Vad är logiken i detta?

Anf. 50 JENS HOLM (V):

Fru talman! Först och främst tycker jag att det är bra att finansministern tillstår att hon inte har läst Svenska Miljöinstitutets utredning. Jag tycker att hon ska gå hem och göra det. Där kommer hon att se att det effektivaste styrmedlet för att minska utsläppen från de tunga transporterna är en kilometerskatt, även kallat vägsitageavgift.

Jag tycker inte att jag får riktigt klara besked om vad som gäller från regeringens sida i fråga om Eurovinjettdirektivet. Ska man styra mot minskade utsläpp behöver vi ett avståndsbaserat styrmedel, det vill säga att ju längre du kör, desto mer avgift eller skatt betalar du till staten. Vi ska inte ha en schablonsumma eller ett så kallat tidsbaserat system, som finns i dag. Där tror jag faktiskt att det är viktigt att regeringen verkligen är tydlig.

Ministern säger att ett nytt miljöstyrande system ska utredas. Jag vill därför fråga ministern: Vilken roll kommer den promemoria som togs fram förra året, om just en avståndsbaserad beskattning av de tunga transporterna, att spela i den utredningen? Eller vad är det för slags utredning – ska man försöka uppfinna hjulet igen och hitta på helt och hållet nya styrmedel?

Avseende ministerns sista fråga är det ju upp till regeringen att få majoritet för sin politik. Jag är besviken på att man inte lade fram det konkreta förslaget om kilometerskatt under den tidigare mandatperioden. Det var precis det som regeringen lovade då. Nu får man ta fram ett förslag som styr mot minskade utsläpp, och jag ser fram emot det.

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jens Holm är väl medveten om att det varken under den förra mandatperioden eller under den här mandatperioden fanns majoritet i riksdagen för det förslag som fanns i den promemorian.

Jens Holm är också väl medveten om att det under den förra mandatperioden, våren 2017, var en majoritet i riksdagen som hotade mig med misstroendevotum om jag gick vidare med tre andra förslag som det inte fanns majoritet för i riksdagen. Då var man i Vänsterpartiet väldigt upprörd över att dessa partier agerade på det sättet, men nu agerar Vänsterpartiet på precis samma sätt. Frågan återstår ju varför det var helt fel att uppmana en viss minister att inte lägga fram ett förslag som inte hade stöd i riksdagen – innan det ens var framlagt – samtidigt som man uppmanar mig att göra just det. Det framstår inte som klockren logik i mina ögon.

Regeringen delar dock Jens Holms oro gällande utsläppen från den tunga lastbilstrafiken. Det är ett stort problem, och ska vi kunna nå minskade utsläpp i Sverige behöver vi minska utsläppen i hela transportsektorn – inklusive från den tunga trafiken – och då behöver vi ha en bättre miljöstyrning än den som finns i dag. Det är precis därför vi vill utreda detta. Exakt hur utformningen på den utredningen ska se ut och vilken roll de tidigare framtagna utredningarna ska ha i den är ännu inte bestämt, utan det är någonting vi diskuterar. Jag ser fram emot att kunna återkomma när utredningsdirektiven är klara. Förhoppningsvis får jag ha ytterligare spännande interpellationsdebatter med Jens Holm om detta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 52 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jan Ericson har frågat mig om jag anser att ordningen för utbetalning av efterlevandepension till utrikes födda barn är rimlig och, om inte, vad jag avser att göra för att förändra dagens situation.

Låt mig först säga att det är av högsta prioritet för regeringen att upprätthålla tilliten och legitimiteten för våra socialförsäkringar.

Alla barn som anses bosatta, och därmed försäkrade, i Sverige har rätt till försörjning. I första hand är det naturligtvis föräldrarna som har underhållsskyldighet fram till att barnet fyller 18 år, eller som längst fram till att barnet fyller 21 år om det fortfarande går på gymnasiet eller motsvarande. När en eller båda föräldrar av olika skäl inte uppfyller denna skyldighet finns det flera stöd som ger barnet rätt till ekonomiskt stöd för försörjning. Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemens yttersta skyddsnät och ett komplement till generella system under kortare försörjningsproblem.

Barn som är bosatta här i landet och som växer upp utan att bo tillsammans med sina föräldrar garanteras via efterlevandestödet, eller underhållsstödet, en rimlig försörjning. För barn där den avlidna föräldern kommer från ett av de fåtal länder där det inte går att få dödsattest utgiven ges möjlighet att ändå göra sannolikt att föräldern är avliden. Pensionsmyndigheten samarbetar med bland annat Migrationsverket för att göra en individuell bedömning av det sammanlagda underlaget före ett beslut.

Efterlevandestöd lämnas som ett tillägg till eller i stället för barnpension och har till syfte att tillförsäkra ett barn en viss lägsta nivå i händelse av en förälders död, det vill säga att garantera en lägsta rimlig levnadsstandard. För ett barn som kommer till Sverige kan efterlevandestöd lämnas först när barnet är försäkrat i Sverige, det vill säga när barnet anses bosatt i Sverige och har beviljats uppehållstillstånd. Medborgarskap eller födelseland är därmed inte avgörande för möjligheten till efterlevandestöd.

Riksdagen har gett regeringen till känna att regeringen bör återkomma till riksdagen med dels ett förslag som innebär att efterlevandestöd som kräver ansökan ska kunna lämnas för högst en månad före ansökningstillfället, dels att regeringen bör utreda frågan om efterlevandestöd ska få lämnas till barn som bor i HVB-hem eller liknande (bet. 2017/18:SfU27 punkt 2, rskr. 2017/18:329). Regeringen har i budgetpropositionen för 2020, i utgiftsområde 12, lämnat förslag om en ändrad retroaktivitet för efterlevandestödet. Genom detta förslag om en begränsning till en månads retroaktivitet anser regeringen att tillkännagivandet i denna del är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

När det gäller tillkännagivandets del som avser efterlevandestöd till barn som bor i HVB-hem eller liknande avser regeringen att återkomma. Det finns behov av mer kunskap om efterlevandestöd och andra socialförsäkringsförmåners betydelse i samband med att barn är placerade utanför det egna hemmet. Regeringen avser att inhämta sådan kunskap och utreda frågan om det finns behov av eventuella lagändringar.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 53 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

I två rapporter som jag har beställt från riksdagens utredningstjänst visar det sig att stora belopp utbetalas i efterlevandepensioner till utrikes födda, ensamkommande barn med påstått avlidna föräldrar i hemlandet. Totalt har över 1,3 miljarder kronor utbetalats i sådan efterlevandepension till utrikes födda barn och ungdomar de senaste tio åren. De årliga utbetalningarna har dessutom mer än fördubblats mellan 2013 och 2018.

År 2018 var det totalt 11 000 utrikes födda barn och ungdomar upp till 20 år som fick sammanlagt 200 miljoner i efterlevandepension utbetalt från svenska staten. En stor del av barnen kom från några få länder; två tredjedelar av pengarna gick till barn från Somalia, Afghanistan, Syrien, Irak och Iran samt till barn och unga där det saknas uppgift om födelseland.

Rapporterna från RUT visar också att större delen av all efterlevandepension som utbetalas till utrikes födda barn och unga avser avlidna föräldrar som aldrig har bott i Sverige och där uppgifterna baseras på en blankett med eget intygande om att föräldrarna i hemlandet är avlidna. Det visar sig också att de avlidna föräldrarna i dessa fall aldrig har vistats i Sverige över huvud taget. I de flesta fall saknas dessutom sannolikt möjlighet för den ansvariga myndigheten att kontrollera om uppgifterna om de avlidna föräldrarna är korrekta.

Att svenska staten på detta sätt, i det närmaste helt utan kontroll, varje år betalar ut flera hundra miljoner av de svenska skattebetalarnas pengar är närmast obegripligt. Jag tycker att det är upprörande, särskilt som staten samtidigt sparar in på andra saker – exempelvis assistans till svårt sjuka människor som bor i Sverige.

Min fråga till statsrådet var om han anser att denna ordning är rimlig eller inte och vad han avser att göra för att förändra dagens situation. Av svaret drar jag tyvärr slutsatsen att regeringen i allt väsentligt tycker att dagens ordning är rimlig och att man tycker att det räcker med de justeringar som nämns i svaret. Jag tycker tvärtom att hela synsättet är fel. Ett ensamt barn eller en ensam ungdom som kommer till Sverige försörjs nämligen redan fullt ut med svenska skattemedel. Att utöver detta betala ut efterlevandestöd i olika former, för avlidna föräldrar som aldrig har bott eller arbetat i Sverige, är orimligt. Det är knappast heller syftet med regelverket – barnet är ju inte beroende av sina föräldrar för sin försörjning.

Jag kan också konstatera att det inte handlar om ett fåtal ärenden från ett fåtal länder som hanteras på detta sätt, med bara en blankett. Tvärtom har enligt riksdagens utredningstjänst hela 1,1 miljarder av de totalt 1,3 miljarder som utbetalats de senaste tio åren grundats just på ett eget intygande på en blankett. I stort sett alla dessa pengar kommer alltså med den bakgrunden.

Statsrådet svarade att Pensionsmyndigheten och Migrationsverket samarbetar för att göra en individuell bedömning av det sammanlagda underlaget för beslut. Jag är väldigt nyfiken på hur detta går till, för de uppgifter jag har fått säger att man i praktiken inte kan göra några kontroller alls utan generellt går på den uppgift som barnet självt lämnar. Detta är länder där sådant är väldigt svårt att utreda. Det finns ingen folkbokföring och inga dödsfallsintyg – det finns ingenting. Man får helt enkelt lita på barnets egna uppgifter.

Statsrådets uppgift att myndigheterna kontrollerar uppgifterna är intressant. Därför undrar jag om statsrådet kan förklara närmare hur denna kontroll går till.

Jag vill också fråga statsrådet om jag har uppfattat detta rätt: Är det så att att han inte ser något behov av en genomgripande förändring av systemet med efterlevandepensioner utöver de två korrigeringar som nämndes i det svar som lämnades nyss?

Anf. 54 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Jan Ericson, för denna interpellation och för frågan!

Det är oerhört viktigt att vi fokuserar på arbetet med att upprätthålla tilliten till de svenska socialförsäkringarna, att upprätthålla medborgarnas förtroende för våra system och att säkerställa ordning och reda. Mot den bakgrunden lade regeringen energi och tid på att säkerställa att vi ändrade reglerna vad gäller retroaktivitet för dessa stöd. Riksdagen har fattat beslut – lagen träder i kraft den 1 januari, och retroaktiviteten minskar då till en månad.

Nästa steg är att ta tag i frågan om placerade barn och så snabbt som möjligt kartlägga om det finns saker som behöver göras och om det finns brister i lagstiftningen. Så fort vi identifierar de bristerna ska vi in med ny lagstiftning och justera det hela.

Behöver vi jobba vidare med denna fråga? Ja, självklart. Regeringens och riksdagens ansvar är att kontinuerligt hålla koll på våra socialförsäkringar och att agera när vi märker att det finns inslag i våra socialförsäkringar som hamnar i konflikt med de principer som bör gälla för våra socialförsäkringar.

Riksdagen har pekat på två områden. Det första området har vi alltså hanterat, och lagen träder i kraft den 1 januari. Det andra området håller vi på att agera kring just nu, och vi kommer att skyndsamt hantera denna fråga.

Regeringen menar allvar med att vi ska upprätthålla tilliten till våra socialförsäkringar. En viktig del är att förstärka våra socialförsäkringar, att se till att åtgärda de fel som har uppstått efter de lagändringar som genomfördes efter maktskiftet 2006 och att se till att människor verkligen får tillgång till ekonomisk trygghet vid sjukdom. En annan del är att få bort eventuella brister i lagstiftningen som innebär att vi får en utbetalning av socialförsäkringarna som står i strid med det allmänna rättsmedvetandet i vårt land.

Jag kommer att fokusera på detta. Regeringen kommer att fokusera på detta.

Om det finns en vilja i denna kammare att gå längre än det tillkännagivande som riktats till regeringen på detta område bör också riksdagen agera så att vi hjälps åt och löser detta tillsammans.

Anf. 55 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Nu är det faktiskt så att det är Ardalan Shekarabi som är minister och att det är regeringen som har ansvar för frågorna. Det är väl bra att riksdagen kan komma med ett tillkännagivande, men det är ju inte så att det finns något hinder för statsrådet att själv ta initiativ till lagstiftning. Det är ju ändå det normala i den svenska demokratin; det är inte så att statsrådet ska komma till riksdagen och be att riksdagen ska komma

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

med ett tillkännagivande. Det gör vi gärna, men det ska inte vara en förutsättning för detta.

Jag kan konstatera att det finns två orimligheter och orättvisor i detta system.

Den första är att det är så lätt att kvittera ut efterlevandepension utan någon som helst kontroll av om dödsfall verkligen har inträffat. En svensk medborgare skulle ju aldrig få ut efterlevandepension utan att styrka dödsfallet.

Den andra är att en ung människa kan åka till Sverige och mer eller mindre direkt efter att ha beviljats uppehållstillstånd få efterlevandepension utbetald för påstått avlidna föräldrar i hemlandet, fram till nu dessutom retroaktivt – det är bra att den delen ändras.

Alldeles oavsett möjligheten till kontroll är detta givetvis orimligt, och det har aldrig varit syftet med vårt svenska system med efterlevandepensioner. Ensamkommande barn eller ungdomar från till exempel Somalia eller Afghanistan är inte beroende av föräldrarna i sitt hemland för sin försörjning, utan de försörjs redan av de svenska skattebetalarna när de kommer hit. Det betyder rimligen att det är helt oskäligt att betala ut efterlevandepension utöver alla andra ersättningar.

Det är också orimligt att efterlevandepension utbetalas för avlidna personer som helt saknat koppling till Sverige och som aldrig har betalat in några pengar i vårt system. Sverige kan inte vara hela världens bankomat som man bara kan komma hit och hämta pengar från.

Vi ser i dag stora revor i den svenska välfärden – dagens regering satsar pengar på precis allt utom välfärden och kommunerna. Regeringens politik slår redan mot de mest utsatta. Vi kommer ihåg nedskärningarna inom assistansen för funktionshindrade, som var en direkt följd av regeringens instruktioner. Vi ser också hur regeringen spar in på statsbidragen till exempelvis äldreomsorgen, vilket medför neddragningar i våra kommuner.

Att utrikes födda barn och unga samtidigt bara kan underteckna en blankett och få stora summor utbetalda i efterlevandepension är helt horribelt.

Jag anser att efterlevandepension är en förmån som man normalt bara borde få som svensk medborgare och då endast om man mist en förälder som stått för ens försörjning i Sverige. Dessutom måste såklart varje dödsfall kunna styrkas på ett tillförlitligt sätt för att efterlevandepension ska utgå. Att en ung människa bara genom en underskrift på ett papper kan få stora pengar utbetalda i efterlevandepension är helt enkelt otroligt godtroget.

Jag konstaterar ändå att statsrådet åtminstone säger att han är villig att titta vidare på denna fråga. Förhoppningsvis har jag uppmärksammat ytterligare några frågor som inte tidigare har varit med i debatten.

Just för tilliten till socialförsäkringssystemet, som statsrådet nämnde, är det oerhört viktigt att man inte känner att det blir en orättvisa i systemet där vi ställer högre krav på människor som lever i Sverige än vad vi ställer på människor som kommer hit.

Anf. 56 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag vill understryka att regering och riksdag har ett gemensamt ansvar. I dessa frågor ska vi samarbeta. Här handlar det inte om att

riksdagen ska bolla ansvaret till regeringen och om att regeringen ska bolla över ansvaret till riksdagen, utan vi jobbar tillsammans.

Vi är företrädare för den nationella politiken i vårt land. Är det så att riksdagen pekar på ett problem är det regeringens ansvar att hantera frågan. Är det så att regeringen pekar på ett problem har denna kammare också ett ansvar att samarbeta så att vi löser problemet. Det kommer att vara mitt perspektiv i detta arbete. Ska vi kunna upprätthålla samhällskontraktet i vårt samhälle måste vi upprätthålla tilliten till våra socialförsäkringar.

Jag tycker att det är bra att Jan Ericson engagerar sig i den här frågan, men jag efterlyser också ett engagemang i de frågor som handlar om den sjukförsäkring som monterades ned av Jan Ericsons parti. Det är bra att vi agerar för att se till att få bort de eventuella avarter som finns i vårt system, men det är väl också rimligt att säkerställa att den som är sjuk har rätt till ekonomisk trygghet.

Det är kanske också dags för den moderata riksdagsledamoten att erkänna att de förändringar i socialförsäkringen som drevs igenom efter maktskiftet 2006 skadar människor i vårt land än i dag. Därför borde alla ledamöter i denna kammare, oberoende av om de är ledamöter för Moderata samlingspartiet eller för Socialdemokraterna, ställa sig upp och säga: Nu ändrar vi sjukförsäkringen! Vi tar tag i eventuella avarter!

Den första förändringen kommer som sagt redan nu, den 1 januari. Låt oss också se till att de människor som finns i sjukförsäkringen – som är försäkrade i vårt land Sverige – har rätt till ekonomisk trygghet när de blir sjuka.

Ibland, fru talman, är det väl bra att vända sig till kammaren och erkänna att fel har begåtts. Inom socialförsäkringsområdet har fel begåtts, och nu är det dags att rätta till detta.

Jan Ericson! Kombinera gärna engagemanget i denna fråga, som är välkommet, med ett engagemang för våra sjukförsäkringar och ett engagemang för de funktionshindrade, som är beroende av de ekonomiska stöden i våra socialförsäkringar.

Jag kan lova Jan Ericson att regeringen kommer att sätta fokus på dessa frågor, för riksdagen och regeringen har ett gemensamt intresse av att upprätthålla tilliten till våra system.

Anf. 57 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag konstaterar att statsrådet höjde tonläget lite nu.

Jag tycker att det är lite anmärkningsvärt att ett statsråd hukar sig bakom riksdagen och säger att om inte riksdagen kommer med beställningar till regeringen händer det ingenting från regeringen. Det var faktiskt i princip det som statsrådet sa. Det tycker jag är anmärkningsvärt, och det visar att regeringen behöver bytas ut.

Sjukförsäkringsreformen var en väldigt framgångsrik reform. Alla utvärderingar har visat att den reform som Alliansen gjorde var väldigt bra. Om nu Ardalan Shekarabi tycker att den var så väldigt dålig är det väldigt märkligt att i stort sett allting som fanns med i den reformen fortfarande ligger kvar och fortfarande försvaras av denna regering. Det tyder väl på att vi gjorde ett ganska bra jobb, tycker jag.

Statens resurser är faktiskt inte oändliga. I går hade vi en lång budgetdebatt om kommunsektorns ansträngda ekonomi. Där konstaterade jag att Moderaterna tillför 50 procent mer till kommunerna och välfärden än vad

regeringen gör, och det klarar vi moderater genom att prioritera. Om man hanterar skattepengarna slarvigt kommer man till slut inte att ha kvar några resurser alls till det som är viktigt för dem som bor i vårt land.

Statsrådet pratar om hur viktigt det är att satsa på sjukförsäkringen, stödet till funktionshindrade med mera. Då kan jag påminna statsrådet om turerna kring Försäkringskassan, som påstod att de hade fått riktlinjer från regeringen att skärpa bedömningarna i sjukförsäkringen, vilka var mycket hårdare än de som var under Alliansens tid.

Jag kan också påminna om hur regeringen nu tvingas ta till nödgärder för att lösa problemen inom LSS. Den här regeringen har dragit in LSS-stöd för de allra mest behövande barnen.

Jag tycker inte att statsrådet har särskilt mycket att skryta med i de här frågorna, om jag ska vara ärlig.

När det gäller efterlevandepensionerna kan vi inte prioritera efterlevandepensioner till utrikes födda barn till påstått avlidna föräldrar, samtidigt som vi skär ned på stödet till de funktionshindrade som lever i vårt land. Det är otillständigt, och det borde statsrådet inse.

Anf. 58 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Jan Ericson, för interpellationen och för en klargörande debatt!

Vi kommer att fokusera på den här frågan. Det enda jag har sagt är att jag vill samarbeta med riksdagen i den här frågan. Jag vill inte vända mig till svenska folket och inte heller till riksdagen och övervältra ansvaret, utan låt oss jobba tillsammans för att lösa den här situationen.

Jag vill korrigera Jan Ericson, som sa att regeringen står bakom försämringarna av sjukförsäkringen som genomfördes efter maktskiftet 2006. Det stämmer inte. Snart får vi en utredning på vårt bord om rätten till sjukpenning. Vi kommer att agera för att förbättra rätten till sjukpenning, så att människor får riktig ekonomisk trygghet vid sjukfall.

Snart kommer vi att sätta igång ett arbete som handlar om rätten till sjukersättning, som just nu är den strängaste lagstiftningen för de äldre i OECD-länderna. Vi ska även ta tag i frågan om rätten till aktivitetsersättning.

Vi står inte bakom försämringar. Vi ska förbättra sjukförsäkringen och våra socialförsäkringar. Det är vad svenska medborgare har rätt till. Det måste naturligtvis kombineras med åtgärder som handlar om att vi upprätthåller socialförsäkringssystemet.

Det som vi har diskuterat i dag är ett av de områden som vi måste lägga fokus på. Annars brister tilliten till våra system. Det skadar systemen och skadar i slutändan de försäkrade. Då får vi system som inte håller.

Jag kommer att fokusera på de här frågorna. Jag är glad att riksdagen nu fattat beslut om att från den 1 januari genomföra den lagändring som vi föreslagit vad gäller retroaktiviteten. Vi kommer att följa upp frågan om placerade barn. Det finns också anledning att titta vidare på de övriga frågeställningar som är av principiell karaktär.

Jag tackar för debatten och önskar fru talmannen och riksdagsledamoten en god jul och ett gott nytt år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 59 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Mattias Bäckström Johansson har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till en vätgasstrategi för Sverige.

Vätgas är en av många komponenter med potential att bidra till elektrifieringen och därmed utfasningen av fossila bränslen. I dag tillverkas vätgas huvudsakligen av fossila bränslen, vilket ger stora växthusgasutsläpp. I framtiden kommer den förhoppningsvis att framställas med ren el. Processen innebär dock energiförluster, så möjligheten att utnyttja riktigt låga elpriser blir sannolikt centralt.

Regeringens långsiktiga satsningar genom forskning och utveckling samt genom programmen Industriklivet och Klimatklivet möjliggör redan stöd till vätgasteknik, som i Hybritprojektet för koldioxidfri stålproduktion. Andra exempel som möjliggör utveckling av vätgasteknik är Klimatpremien som kan stödja bränslecellsfordon.

Jag ser därför i nuläget inget behov av att initiera en särskild vätgasstrategi.

Anf. 60 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru talman! Vätgasen har en stor potential som energibärare och för att bidra till en omställning inom såväl industrin som transportsektorn.

Som statsrådet säger har Sverige tagit vissa initiativ. Även Sverigedemokraterna har välkomnat initiativet Hybrit för att kunna framställa stål utan kol. Det finns även möjligheter att exempelvis köpa bränslecellsfordon billigare. I en global kontext är detta däremot blygsamma satsningar. Vi kan jämföra med vårt grannland Norge, som har en mycket mer offensiv agenda och strategi. Tyskland har initierat planer på uppemot 500 tankstationer inom en femårsperiod. Stora industriländer som Sydkorea och Japan med stora bilproducenter gör enorma satsningar. Sommar-OS, som äger rum i Tokyo nästa år, kommer att gå i vätgasens tecken. Det kommer att vara ett energitänk bakom hela arrangemanget med fokus på vätgas. OS-byn ska få sin energi från vätgas som energibärare. Bussar som transporterar idrottsutövare till och från olika anläggningar kommer att drivas med vätgas, och den olympiska facklan kommer att brinna med vätgas. Vid en jämförelse hamnar Sverige långt efter.

Det finns många industriella tillämpningar bortom transportsektorn, där det finns potential redan i dag att trycka undan fossila bränslen, exempelvis reservkraft som i dag nästan uteslutande är fossilbaserad. På de områdena är man också avsevärt närmre att kunna vara kommersiellt gångbara.

Statsrådet säger att produktionen av vätgas i dag ger stora utsläpp av växthusgaser. Interpellationen rör situationen i Sverige. Det kanske är statsrådets uppfattning att det även skulle gälla den vätgas som produceras i Sverige, vilken jag inte delar.

Trots att utvecklingen i Sverige är blygsam avser regeringen inte att vidta några ytterligare åtgärder, göra nya satsningar eller samordna de insatser som finns inom ramen för en strategi.

Min fråga blir därför, fru talman, om jag ska tolka det som att regeringen är nöjd med den nuvarande utvecklingen kring vätgasteknik i Sverige.

Svar på
interpellationer

Anf. 61 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag frestas att citera Göran Persson här i kammaren: "Jag är stolt men inte nöjd."

Vi stöder vätgasutveckling på ett antal olika områden som jag sa i mitt interpellationssvar. Men när det gäller personbilssidan och de utsläpp som kommer från personbilstrafiken i Sverige tror vi att en ren elektrifiering, i det korta och det medellånga perspektivet, har betydligt större chans att ge ett kraftfullt bidrag till minskade växthusgasutsläpp än vad vätgastekniken har. Det beror dels på att vätgastekniken än så länge inte är tillräckligt utvecklad och inte finns i tillräckligt många fordon, dels på de energiförluster som görs vid vätgasframställningen. Men det betyder inte att vi inte tar del av den internationella utvecklingen.

Jag var den första minister som skrev på den europeiska vätgasdeklarationen, och Sverige är nu fullvärdig medlem i det arbetet. Jag ska naturligtvis som energiminister följa utvecklingen både i Sverige och i Europa och fortsätta att bidra till en positiv utveckling för vätgasen.

Även om jag inte ser den stora potentialen i personbilsflottan på kort och medellång sikt finns det många andra områden där vätgas kan ge ett mycket positivt bidrag till minskade växthusgasutsläpp. Inte minst gäller det de industriella applikationerna. Sverige ger ett mycket stort bidrag och ligger i utvecklingens absoluta framkant med Hybritprojektet, där man ska framställa stål utan kol. Där kommer just vätgas att vara energibärare.

Anf. 62 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru talman! Som litet land har Sverige mindre möjlighet än stora länder att utveckla teknik för batterier och vätgas till bilar och kan kanske inte påverka inriktningen eller vilken teknik som kommer att bli den vinnande. Vi har dock inte heller något att vinna på att välja ett spår och välja bort ett annat, vilket i praktiken är det som sker nu.

Det rullar få bränslecellsfordon i Sverige, och givetvis finns det en koppling till att det finns få möjligheter att tanka dem. Vilka tror regeringen kommer att köpa dessa fordon om de inte går att tanka? Nu väljer man mer ensidigt att gå in för subventioner för bränslecellsfordon, men det ges inte samma möjlighet att bygga tankstationer för vätgas.

Sverige har sedan länge ett fossilfritt kraftsystem, vilket också möjliggör fossilfri framställning av vätgas. Det finns också möjlighet att i framtiden framställa vätgas med hjälp av kärnkraft, till exempel med radiolys, och på så sätt kombinera vätgas- och elproduktion.

Dilemmat är att få fordon köps på grund av att man inte kan tanka dem och att få därför vill bygga tankstationer. Ser inte regeringen ett behov av satsningar på infrastrukturen för att tekniken ska kunna ta fart i Sverige?

Anf. 63 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Den främsta anledningen till att vi ser en blygsam andel vätgasfordon i Sverige är priset på dessa fordon. I andra hand beror det på att vi har en högst blygsam infrastruktur.

Sverige har dock högst antal elbilar i hela Europeiska unionen. Skulle vi byta ut dessa elbilar mot vätgasbilar skulle vi tappa en tredjedel av effektiviteten. Det är upp till tre gånger mindre effektivt att använda el för att göra vätgas att driva bilar med än att driva bilarna med el direkt. Vi

skulle alltså behöva producera tre gånger så mycket el för att driva samma antal vätgasbilar som antalet elbilar.

Så länge vätgasen inte är mer kostnadseffektiv, det vill säga billigare, kommer vätgasen ha svårt att hävda sig. Skulle vi dock se en positiv utveckling för vätgas vad gäller kostnad och effektivitet kommer vi givetvis att behöva ta initiativ för en utbyggnad av infrastrukturen för vätgasbilar.

Det stämmer att vätgas kan produceras av elektricitet oavsett vilken kraftkälla som används i botten: kärnkraft, vindkraft, kolkraft eller annan gaskraft. Men det blir bara aktuellt om elpriset är konkurrenskraftigt.

Fördelen för Sverige är att vi har det, och vi har dessutom något som ytterst få andra länder i världen har, nämligen ett enormt elöverskott. Under de första elva månaderna i år hade Sverige ett överskott på mer än 24 terawattimmar, vilket var 2 terawattimmar mer än vi någonsin tidigare har producerat i överskott. Det betyder att vi under de första elva månaderna i år exporterade el motsvarande fyra Ringhalsreaktorer av modell 1 och 2.

Jag ser framför mig att detta överskott kommer att växa ytterligare, för enligt Energimyndighetens prognoser växer elöverskottet i Sverige trots att Ringhals 2 stängs i år och Ringhals 1 nästa år.

Elproduktion har vi alltså. Frågan är då om vi ska använda denna elproduktion direkt i våra fordon eller om vi ska gå via vätgas. Hittills förefaller det att vara en bättre idé att använda den direkt i fordonen.

Anf. 64 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru talman! Ja, Sverige har för stunden ett stort elöverskott som vi exporterar. Sverigedemokraterna tycker dock att Sverige inte ska subventionera industriländer i sitt närområde utan i stället använda elen här.

Låt oss se vätgasen som en möjlighet. Vi talar om olika tillämpningar, och för tyngre fordon är det kanske bättre att använda vätgas än batteri.

Det är bra att Sverige har undertecknat den vätgasdeklaration som Österrike presenterade under sitt ordförandeskap. Samtidigt är det beklagligt att det från svenskt håll inte innebär något eftersom regeringen inte tänker göra mer än nuvarande blygsamma insatser.

Sverigedemokraterna ser en stor risk att Sverige hamnar långt efter i vätgastekniken och att den infrastruktur som behövs för att denna teknik ska slå igenom inte kommer att bli av. För oss är det uppenbart att det finns ett behov av ett stärkt arbete mellan flera olika aktörer, ekonomiskt stöd till tekniken och samordning i en vätgasstrategi för att bygga ut infrastrukturen i Sverige.

Fru talman! Avslutningsvis tackar jag statsrådet för debatten och önskar god jul.

Anf. 65 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag delar de förslag på åtgärder som Mattias Bäckström Johansson ger uttryck för. Många av dem gör vi också i dag. Vi deltar med hundratals miljoner kronor i vätgasutveckling på både fordons- och industrisidan.

Vi subventionerar inte industriländer i vår närhet med elexport. Vi exporterar till marknadspris, och det är en god affär för Sverige.

Jag kan dock ge Mattias Bäckström Johansson rätt såtillvida att jag gärna använder det växande elöverskottet i Sverige för att importera ar-

betstillfällen till Sverige. Då är kanske Hybritprojektet, som också är ett vätgasprojekt, en bra modell för det. Med banbrytande teknik kan vi framställa stål utan koldioxid och därmed stärka vår konkurrenskraft i världen och locka hit mer stålproduktion. I den meningen bidrar jag gärna till att vi använder både elöverskottet och vätgastekniken för att skapa nya arbetstillfällen i Sverige.

Jag vill också passa på att önska fru talmannen och Mattias Bäckström Johansson en riktigt god jul och ett gott nytt år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2019/20:188 om yrkesförare och trafiksäkerhet

Anf. 66 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag vidtar med utgångspunkt i den aktuella utredningen, eller annars, för att stärka trafiksäkerheten.

Regeringens arbete med trafiksäkerhet utgår från nollvisionen, där ansvaret för trafiksäkerheten delas mellan dem som utformar och dem som använder transportsystemet. Svenskt trafiksäkerhetsarbete är framgångsrikt. Dödstalen i vägtrafiken har halverats sedan millennieskiftet.

Regeringens beslutade trafikslagsövergripande nationella plan för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029 innebär en satsning på över 700 miljarder kronor. Det innebär ett väsentligt bidrag till trafiksäkerheten, bland annat genom mötesseparering av viktiga vägsträckor, underhållsatsningar, trimningsåtgärder och forskning.

Hastighetsöverträdelser och rattfylleri är fortfarande utmaningar. Regeringen har stärkt trafiksäkerheten genom åtgärder såsom nykterhetskontroller i hamnar, skärpta vinterdäcksregler för tung trafik och förbud mot att förare under färd använder sig av handhållen mobiltelefon eller annan kommunikationsutrustning som hålls i handen.

Sverige är världsledande inom trafiksäkerhet, och regeringen fortsätter att ha hög prioritet på detta arbete. Sverige står exempelvis värd för en global trafiksäkerhetskonferens under februari 2020.

Anf. 67 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Tomas Eneroth för svaret.

Trafiksäkerhet är så mycket mer än bara hastighet. Trafiksäkerhet är en komplicerad fråga. Ungefär 270 personer om året omkommer i den svenska vägtrafiken. Varje dödsfall i trafiken är en förlust, givetvis för den det drabbar och för familjemedlemmar och vänner. Det är också en förlust för samhället.

Förra gången vi hade en interpellationsdebatt pratade vi om hastighetsöverträdelser, och jag reagerade på statsrådets påstående att det är yrkestrafiken som konstant kör fort och som gör det mer än övriga trafikanter. Det är sant, i alla fall enligt den utredning som jag har läst, att det finns delar av yrkestrafiken som kör för fort, dock inte alla. Det är många av yrkesförarna som kör i laglig hastighet eller till och med lägre.

I dag finns en bra uppföljning inom åkerierna för att se hur förarna ligger när det gäller utrustning och hur mycket fordonen nyttjas när det gäller effekt och sådana saker. Uppföljning sker hela tiden löpande och månadsvis, och de förare som ligger bra till på åkeriet belönas i regel av åkeriägaren därför att man strävar efter att åkeriet ska ha en låg energiförbrukning och en hög säkerhet i trafiken. Fordonet i sig utgör en reklamplatta för företaget. Det står i regel med stora bokstäver på fordonet varifrån det kommer, och det blir ganska snabbt en negativ anspelning på företaget om fordonet ständigt och jämt ses i samband med höga hastigheter eller ligger nära framförvarande fordon eller vad det nu kan vara.

Jag har själv under lång tid, i stort sett under hela mitt yrkesverksamma liv, arbetat med trafiksäkerhet på olika sätt, antingen i frivilligorganisationer, inom försvaret eller på Motormännens Riksförbund. Jag har också jobbat tolv år på trafikpolisen och har i min vardag sett konsekvenserna av trafikolyckor och hur de påverkar människor, också oss som är på olycksplatsen. Man kan inte gå därifrån och bara ruska av sig, och om det varit barn inblandade är det ännu värre. Varje trafikolycka är en tragedi.

Om man vill nå målet för trafiksäkerheten och minska antalet döda och skadade i trafiken måste man se helheten. Det är inte bara hastighet, utan det är nykterhet, beteende i trafiken, respekten för trafikregler, respekten för andra trafikanter där ute, att hålla avstånd och så vidare, att använda bilbälte och att förankra godset om man kör lastbil så att det inte kan trilla av och träffa andra trafikanter.

I de pedagogiska utbildningar jag gått fick jag tidigt lära mig att om man ska arbeta med trafiksäkerhet är det viktigt att inte slå ett hårt argument i ansiktet på den som man vill föra fram ett budskap till, för då blir personen inte mottaglig för det man vill ha sagt. Det var lite den känslan jag fick i den förra debatten då statsrådet sa att yrkesförare generellt sett kör för fort. Det blir fel angreppssätt, för det finns många yrkesförare som kör lagligt. Det är inte dem man vill nå i första hand, utan det är dem som bryter mot regelverket. Jag vill ha en liten förklaring om detta från statsrådet.

Anf. 68 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Thomas Morell! Jag uppskattar engagemanget för trafiksäkerhet. Det råkar vara min hjärtefråga.

Jag tror att Thomas Morell, förhoppningsvis omedvetet, misstolkar vad jag sa i den förra interpellationsdebatten. Vi pratade om stress i arbetslivet och den stress som inte minst lastbilschaufförer utsätts för. Den leder till att man riskerar att hamna i ett läge där man kör för fort. Det vi har sett och som både Transportstyrelsen och Trafikverket har redovisat är att enligt mätningar kör ungefär 70 procent av den tunga trafiken för fort. Ett grundläggande skäl till detta bedömer polisen vara stress i arbetslivet.

Det är hård konkurrens i transportbranschen, inte minst den konkurrens som pressas av otillåten och ibland olaglig cabotagetrafik. Det är tuffa marginaler, och det är transportköpare som ställer hårda krav, vilket gör att många förare pressas till marginalerna. Detta tycker inte jag är acceptabelt.

I Sverige arbetar vi systematiskt med trafiksäkerhet när det gäller infrastrukturens utformning. Det är detta nollvisionen handlar om – mitt-räcken, automatiska fartkameror och att försöka bygga infrastrukturen så

att människor kan göra fel utan att det leder till dödliga olyckor. Där är vi framgångsrika. I samma andetag som vi pratar om dessa viktiga insatser måste vi, just för yrkestrafiken, säga att arbetsgivaren har ett ansvar för vilken arbetsmiljö man har och vilka utmaningar man ställs inför.

Politiskt tar vi detta ansvar genom att vi nu har lyckats förhandla fram ett vägpaket – mobilitetspaketet – i EU, där vi får smarta färdskrivare, där vi digitalt kan övervaka och säkerställa att man följer bland annat kör- och vilotidsregler, där vi får bättre kontrollmöjligheter och där fordonen i cabotagetrafiken och i kombitrafiken måste återvända till det land de kommer ifrån och att förarna också måste göra detta.

Det här gör att vi får sjystare konkurrensvillkor som ger den svenska åkerinäringen, som gör ett fantastiskt gott jobb, bättre möjligheter att köra på ett vettigt sätt och se till att den har råd att investera i en modern flotta, inte minst nu när elektrifieringen slår igenom, och att lastbilschaufförsyrket är ett attraktivt yrke där inte stressen i arbetslivet och inom transportsektorn gör att man pressas att göra fel, utan att man inser att det viktigaste är att man kör säkert och tryggt och kommer fram. Det finns många åkare som tar ett stort ansvar för detta.

Jag tror att det är viktigt att vi för denna diskussion med åkerinäringen och med branschen och att vi ser till att klara både sjysta konkurrensvillkor och drägliga och bra arbetsvillkor så att vi kan locka fler till den viktiga transportbranschen.

När det gäller trafiksäkerhetsarbetet generellt ska jag passa på att säga till Thomas Morell, till riksdagen och till alla som lyssnar att i februari 2020 står Sverige värd för världens största trafiksäkerhetskonferens. FN har gett oss uppdraget att hålla Global Ministerial Conference on Road Safety. Ett nittiototal ministerledda delegationer kommer hit och pratar om trafiksäkerhet och nya planer för de kommande tio årens trafiksäkerhetsarbete internationellt. Man kommer hit till Sverige för att lära därför att vi är framgångsrika. Vi är nu nere i 205 omkomna, tror jag att den senaste siffran var. Det är all-time-low, och det är ett gott tecken. Låt oss hoppas att det håller under året nu, för det visar att vi är på rätt väg, med alkoholkontroller, hastighetskontroller, förebyggande arbete och nollvisionsarbetet. Här är vi långt framme.

Låt oss se till att arbetsvillkoren, inte minst inom yrkestrafiken, är sådana att man känner att man med trygghet kan följa de trafikregler som finns.

Anf. 69 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Ja, vi ligger bra till i år, om man nu kan säga att 205 döda är bra. Det är på rätt väg. Men vi går trots allt mot den värsta trafikhelgen – jul och nyår – och den kan ställa till det lite grann.

För att gå tillbaka till yrkestrafiken, för den ligger mig varmt om hjärtat, vill jag påstå att många av de svenska åkerierna jobbar hårt för både regelefterlevnad och att förarna ska föregå med gott exempel där ute. Man har månatliga genomgångar med sina förare så att man ser hur de ligger till.

Jag skulle gärna vilja ta med mig statsrådet till ett mycket välkött åkeri inte så långt härifrån. Jag brukar träffa dem då och då, och jag har varit där och haft utbildningar vid flera tillfällen och har sett hur de arbetar med trafiksäkerhet, regelefterlevnad och sådana saker. Det känns lite fel att

säga att förare generellt kör för fort, för där ligger man verkligen på för att det ska vara enligt bok när förare är ute och kör.

Men vi ser också exempel ute på vägarna där man definitivt inte följer boken. Bara för några dagar sedan stoppade trafikpolisen två fordon. Ett tredje var självmarkerande, som vi brukar säga, för det hade kört upp i en cirkulationsplats och blivit stående där. De var från samma åkeri. Jag ska ta några exempel på vad dessa tre förare hade lyckats med. De hade kört sträckor på upp till 130 mil, vilket är en omöjlighet om man ska följa reglerna om kör- och vilotider. En hade på fyra dygn kört 243 mil, och den sammanlagda körtiden under perioden var 49 timmar och 18 minuter, utan godkänd dygnsvila. När polisen stoppade en av förarna hade han en körperiod på 19 timmar och 54 minuter, just där, vid stoppet. Då hade han kört 102,3 mil. Vid ett tidigare tillfälle hade föraren kört 25 timmar och 39 minuter – 122,1 mil – med en total dygnsvila på 3 timmar och 23 minuter.

Jag tror inte att någon i denna lokal vill möta en förare ute på vägen som har vilat i 3 timmar under en 24-timmarsperiod. Hur är det möjligt? Jo, de skaffar flera förarkort. Då kör de med ett kort med sitt eget namn på dagen. Sedan har de två falska kort när de kör på natten. Eftersom trafikpolisen ligger hemma efter *Bolibompa* finns det ingen risk för att de blir stoppade. Då är det ofarligt att köra med två falska kort och sitt eget på dagen. På detta sätt rundar de hela systemet och kommer upp i dessa siffror.

Nu kunde polisen slå hål på detta, som väl var. Detta handlar om ett svenskt åkeri. Men man följer ett tydligt mönster och tar in förare från annat håll, i detta fall från ett rumänskt bemanningsföretag. De får betalt per mil.

Anledningen till att polisen stoppade den första bilen var att den körde alldeles för fort. Det var ingångsvärdet för polisen vid det första stoppet.

Då ser man vad effekten blir när förare betalas per mil och delar ut ett antal förarkort. Då blir effekten att det går alldeles för fort, och förarna kör alldeles för länge. Detta skapar oerhört stora risker, och framför allt bryter det ned den sunda konkurrensen.

Detta duger inte. Därför måste det bli en mer vass kontroll ute på vägarna för att säkerställa trafiksäkerheten och för att säkerställa den sunda konkurrensen.

Anf. 70 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar Thomas Morell för detta. Jag tror inte att vi har olika uppfattningar om detta. Det är lite udda att säga det till en sverigedemokrat. Vi brukar ju tycka väldigt olika. Men när det gäller trafiksäkerhetsarbetet är det självklart att det har högsta prioritet för regeringen. Det är ett av skälen till att vi också har tillsatt en utredning om effektivare kontroll över yrkestrafik. Det är ett initiativ som jag har tagit för att se till att vi i Sverige kanske tillskapar en yrkestrafikinspektion. Vi har nu öronmärkta pengar till polisen för att kontrollera inte minst cabotagetrafiken. Vi har under denna mandatperiod ökat kontrollmöjligheterna mer än någonsin. För att inte tala om insatserna med klampning, sanktionsavgifter och många av de verktyg som numera finns för att kontrollera yrkestrafiken men som inte fanns för bara ett antal år sedan när vi hade en borgerlig regering som över huvud taget inte brydde sig om den olagliga verksamhet som faktiskt fanns på vägarna och som pressade svensk åkerinäring.

Prot. 2019/20:55
19 december

Svar på
interpellationer

De exempel som Thomas Morell tar upp visar att det finns ett arbetsgivarperspektiv. Som arbetsgivare har man ett ansvar för den arbetsmiljö som chaufförerna utsätts för och den beroendeställning som de är i.

Jag märker att Sverigedemokraterna ofta undviker denna diskussion och säger att det handlar om kontroller på vägarna. Vi ska öka kontrollerna på vägarna; det är självklart. Vi ska se till att det blir både digitala kontroller och personliga kontroller i ökad utsträckning. Det är viktigt.

Men man kan inte komma ifrån att det också finns ett perspektiv som handlar om vilken stress som chaufförerna utsätts för. Då kommer vi in på frågor som rör Arbetsmiljöverket och deras resurser och förutsättningar för regionala skyddsombud. Det är ämnesområden där Sverigedemokraternas eget engagemang har varit väldigt litet och där de inte har sett behovet av ökade resurser för vare sig arbetsmiljöforskning eller arbetsmiljöarbete. Här hoppas jag att de byter uppfattning och ser behovet av att också titta på arbetsgivarnas ansvar framöver. Vi kommer nämligen att behöva fler chaufförer framöver, och vi kommer att behöva fler som arbetar inom transportsektorn. Det är inte attraktivt att jobba i transportsektorn om framtidsvisionen är att vara på en rastplats, sova i hytten, laga mat utanför och vara underbetald. Så har bilden av chaufförsyrket varit under lång tid. Det är därför som vi jobbar på europeisk nivå och på svensk nivå för att se till att skapa bättre villkor för yrkestrafiken.

Jag besöker ofta åkerier. Ett av mina favoritåkerier är Ernsts Express i Avesta som lyckas vara en attraktiv arbetsgivare. Man investerar i en modern flotta och är också med och utvecklar transportnäringen med till exempel elvägsförsöket. Samtidigt är man mycket angelägen om att vara ett föredöme när det gäller både moderniseringen av flottan och inte minst lagligheten.

Det gäller för oss att värna de goda åkare som finns, och det är väldigt många som vill göra rätt. Då ska de ha rätt till sjysta konkurrensvillkor, så att de kan fortsätta bedriva en bra arbetsmiljöpolitik gentemot sina anställda.

Avslutningsvis: När det gäller trafiksäkerhetsarbetet vill jag passa på att säga att en av de viktigaste insatserna i närtid handlar om både kontrollverksamheten och hur vi bygger infrastruktur. När vi nu gör stora och omfattande investeringar i svensk infrastruktur kommer vi att lägga 9–10 miljarder kronor på bland annat mittseparering för att frontalkollisioner ska undvikas. Det är någonting som räddar liv. Måtte nu siffran 205 hålla. I så fall är det den lägsta uppmätta siffran någonsin när det gäller antalet dödade i trafiken i Sverige. Det är en framgång för svenskt trafiksäkerhetsarbete, och det är någonting som vi i så fall ska vara mycket stolta över.

Anf. 71 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Tomas Eneroth för detta. Jag vill inte vara den som är pessimistisk, men jag tror tyvärr inte att den siffran håller över jul- och nyårshelgerna. Erfarenheterna visar att det kommer att ske ett antal olyckor.

Hur som helst är trafiksäkerhetsarbetet viktigt. Många åkerier gör faktiskt ett enastående arbete för att verksamheten ska bedrivas enligt regelboken och att det ska vara säkert för förarna. Det finns många åkerier som gör ett fantastiskt jobb.

Jag besökte ett åkeri i Stockholm i helgen. Där var jag med på en YKB-utbildning. Vi hade en diskussion om vikten av att hålla hastigheter, att uppträda som goda föredömen i trafiken och så vidare. Arbetsgivaren var oerhört tydlig gentemot arbetstagarna om att prio ett i verksamheten är att följa regelverket och visa hänsyn till andra trafikanter. Om man inte gör det skadar det varumärket.

Jag vill därför säga att väldigt många av de svenska åkerierna faktiskt försöker ha en bra arbetsgivarroll och en bra trafiksäkerhetspolicy.

Det åkeri som jag tidigare tog upp vill jag inte kalla för arbetsgivare, utan jag vill snarare benämna det som slavdrivare. Man tvingar människor att köra långt mycket mer än vad kroppen klarar. Vid förhöret av föraren somnade föraren. Jag har själv varit med om att en förare som vi tog och som hade kört i 55 timmar somnade. Det går inte att ha denna typ av förare ute på vägarna. Det kan vi vara överens om.

Jag vill passa på att önska talmannen, statsrådet och övriga deltagare här inne en god jul och ett gott nytt år.

Anf. 72 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar Thomas Morell för detta. Det finns en utmaning i att fortsatt pressa ned antalet skadade och döda i trafiken. Det handlar om infrastrukturens utformning, övervakningsmöjligheter och ny teknik och hur vi använder den. Geofencing och digitalisering ger ökade möjligheter, på tal om smarta färdskrivare, att faktiskt få bättre flöden i trafiken och samtidigt sänkta hastigheter. Här är jag ändå optimist när det gäller möjligheterna att minska antalet skadade och döda i trafiken. Men det handlar också om arbetsmiljöansvar och arbetsgivarens ansvar.

När 70 procent av yrkestrafiken kör för fort är det någonting grundläggande som är fel. Jag tror att det handlar om osjyst konkurrens, stress i arbetslivet och brist på tydlighet när det gäller vilka regler som gäller. Här finns en läxa att göra också för svensk åkerinäring. Man jobbar aktivt genom Fair Transport 2.0 på ett väldigt bra sätt med att stärka både förtroendet för åkerinäringen och engagemanget hos samtliga åkare. Kan transportköpare låta detta var riktmärket vid köp av transporter kommer det att gynna de seriösa åkare – vi känner väldigt många av dem – som lägger tid och kraft på att både vara goda arbetsgivare och att investera i moderna flottor för att minska klimatpåverkan från yrkestrafiken.

Jag vill avslutningsvis passa på att inte bara tacka för interpellationsdebatten utan också önska talmannen, riksdagens personal och riksdagens ledamöter en riktigt god jul. Jag hoppas att vi får det trivsamt och att alla tar det lugnt i trafiken, så ses vi på barrikaderna framåt januari.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2019/20:178 om förvaringen av städers privilegiebrev

Anf. 73 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Mats Green har frågat mig om jag är beredd att vidta några åtgärder, initiativ eller diskussioner med anledning av att Riksarkivet har

tillskrivit Jönköpings kommun och meddelat att de avser att återkalla de till kommunen utlånade privilegiebrev för Jönköping och Gräna.

För regeringen är det viktigt att vi har ett levande kulturliv i hela landet. I detta ingår att värna kulturarvets lokala förankring och inte minst att kulturföremål kan bevaras på platser de har en historisk anknytning till.

Jag som kulturminister ska dock inte ingripa i ett enskilt förvaltningsärende. Riksarkivet är regeringens expertmyndighet för arkiv. Myndighetens uppgift är både att säkerställa hanteringen av allmänna handlingar vid dagens myndigheter och att förvalta det kulturarv som äldre tiders myndighetsutövning har skapat.

Riksarkivets arbete är i stor utsträckning författningsstyrt. Men myndighetens arbete med kulturarvet gäller även de kulturpolitiska målen, bland annat målet att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Jag har förtroende för att Riksarkivet kan göra de avvägningar som mot bakgrund av detta krävs och hoppas att Riksarkivet och Jönköpings kommun tillsammans ska kunna komma fram till en bra lösning.

Anf. 74 MATS GREEN (M):

Fru talman! Bakgrunden till interpellationen om Riksarkivets försök till konfiskering av Jönköpings och Gräna stads båda privilegiebrev är följande.

År 1284 utfärdade Magnus Ladulås det privilegiebrev som gav Jönköping stadsprivilegier. Det är inte bara det äldsta bevarade privilegiebrevet i Sverige, utan det är ett av de äldsta bevarade privilegiebreven i hela världen. År 1652 utfärdade drottning Kristina Gräna stads privilegiebrev.

Båda dessa unika och enastående vackra dokument har alltid rent fysiskt funnits i Jönköping. Med tanke på att Jönköpings privilegiebrev är både det äldsta och bland de bäst bevarade är det minsta man kan säga att förvarandet har varit förstklassigt på alla sätt. Brevens har regelbundet visats upp och hållits levande och relevanta för allmänhet, besökare och forskare och i övrigt varit tillgängliga på ett ärligt talat föredömligt sätt av Jönköpings stadsarkiv.

Dokumentet är en viktig och avgörande del av vår lokala historia och vår lokala identitet och ska inte ligga och samla damm tillsammans med miljoner andra anonyma dokument i ett otillgängligt nationellt arkiv.

Nu har Riksarkivet tillskrivit Jönköpings kommun och klargjort att man ämnar beslagta och bortföra båda privilegiebreven från deras månghundraåriga, nästan tusenåriga, förvaringsplats. Man hänvisar till en intern förändring av Riksarkivets utlåningsregler.

Nuvarande Jönköpings kommun har för övrigt inte bara varit förvaringsplats för dessa privilegiebrev i flera hundra, och snart tusen, år utan är ju också själva mottagaren och föremålet för dessa handlingar till att börja med.

Jag kan tillägga att ägarskapet av dessa privilegiebrev inte på något sätt är utrett, så det saknas dessutom lagligt stöd för att säga att de tillhör Riksarkivet. Jönköpings kommun har i tydliga och bra formulerade skrivelser klargjort att man inte ämnar medverka till ett överlämnande så länge inte den rättsliga frågan har avgjorts.

Ett antal uppenbara frågor inställer sig här, exempelvis: Vilken respekt för historien visar Riksarkivets ambitioner och förfaringsätt? Vilken re-

spekt för själva föremålen för dessa privilegiebrev till att börja med, det vill säga Jönköping och Gränna, och vår rätt till vår egen historia visar Riksarkivets förfaringssätt? Och vad önskar då Riksarkivet uppnå med detta? Om man ska vara ärlig görs det uppenbarligen inte i något konstruktivt syfte.

Med anledning av detta ställde jag ett antal frågor till kulturministern som gällde om hon var beredd att vidta några åtgärder för att hantera detta. Ministern konstaterar egentligen att Riksarkivets förfaringssätt strider mot de kulturpolitiska målen om att värna kulturarvets lokala förankring. Jag citerar det ministern uttryckligen säger: "Kulturföremål kan bevaras på platser de har en historisk anknytning till." Hon säger också att det lokala kulturarvet ska hållas tillgängligt.

Ministern slår fast att de kulturpolitiska målen ska vara styrande för Riksarkivets verksamhet och att dessa ska följas. Men hon vill ändå inte agera när Riksarkivet agerar tvärsenemot dessa.

Jag skulle vilja att kulturministern tydliggör sitt något motsägelsefulla svar.

Anf. 75 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Först och främst: Rent principiellt är det här ett enskilt förvaltningsärende, där jag som minister inte ska uttala mig i den enskilda frågan.

Principiellt är det precis som jag sa och som även Mats Green lyfter: Det är viktigt att vi har ett kulturarv som är tillgängligt och som så många som möjligt ska kunna ta del av. Detta är något som jag och vi i regeringen har jobbat med, till exempel på museiområdet. Där har vi den ganska nya museilagen som säger att vi ska klargöra att föremål ska kunna ställas till olika museers förfogande. Man ska till exempel utöka utlåningsmöjligheterna.

Inom ramen för kulturarvspolitiken har också en arkivutredning jobbat. Jag fick ta emot förslagen från utredningen så sent som häromdagen, och de har som syfte att öppna upp, tillgängliggöra och säkerställa allmänhetens tillgång till kulturarvet.

I den här frågan är det uppenbart att det finns flera principer för hur de offentliga arkiven sköts och hur hanteringen av de handlingar som ingår i dem går till. En av dessa principer är den som jag har talat om och som är viktig: Kulturföremål kan bevaras på platser där de har en historisk anknytning. Men det finns också en annan princip om att de även ska kunna bevaras tillsammans med andra handlingar som har skapats i samma verksamhet. Det handlar alltså om värdet av att ha sammanhållande arkiv. Med detta vill jag lyfta att det finns olika principer, och vad som väger tyngst måste vara en professionell avvägning.

Med detta sagt har jag förståelse för de anspråk som Jönköpings kommun gör. Man har förvaltat privilegiebreven under lång tid. Kommunen och dess invånare sätter stort värde på dem. Vad jag har förstått har inte heller Riksarkivet något att anmärka på när det gäller hur kommunen har förvaltat privilegiebreven, utan såvitt jag har uppfattat saken har kommunen skött förvaltningen väl.

Men återigen: Riksarkivet har att självständigt fatta beslut i den här typen av ärenden, och jag har förtroende för att Riksarkivet sköter den

uppgiften på ett bra sätt. Jag hoppas såklart att det också ska finnas möjlighet till dialog och att komma fram till en lösning.

Jag har också förstått att Jönköpings kommun efter att interpellationen inlämnades har meddelat att man överväger en rättslig prövning av äganderätten för privilegiebrev. Om det finns oklarheter kan jag tycka att det är bra att detta klarläggs genom en rättslig prövning. Det är samma sak där; det vore olämpligt av mig att på något sätt uttala mig om och föregripa en sådan prövning.

Anf. 76 MATS GREEN (M):

Fru talman! Jag vill ta upp tre saker. Det är ingen som har påstått att ministern ska gå in i det enskilda ärende som gäller just de här båda privilegiebrev. Vi vet hur ministerstyre fungerar.

Det jag efterfrågar är att man gör generella förändringar när man ser att Riksarkivet går tvärs mot den generella politik och den huvudsakliga kulturpolitik som den här regeringen har ansett sig föra. Då skulle jag uppskatta om ministern kunde öppna upp för någon form av utredning eller hantering i regleringsbrev eller övrigt när det gäller den generella frågeställningen.

I och med att ministern hänvisar till den politik som regeringen har fört vad gäller museer kan jag bara konstatera att den enskilt största kulturpolitiska reformen de senaste fem åren har varit fri entré på statliga museer. Nästan alla dessa ligger i Stockholm. De ca 2 300 övriga museerna i Sverige har inte fått någon fri entré. Med detta vill jag påpeka att det i kulturpolitiken finns ett ganska uppenbart fokus på Stockholm men inte på den övriga delen av landet.

Då är vi inne på min tredje och sista punkt.

Kulturministern säger ju själv i sitt svar att det är viktigt att det lokala kulturarvet ska finnas tillgängligt lokalt och också ska kunna förvaras lokalt. Jag har lite svårt att se något kulturarv som skulle kunna vara viktigare än just privilegiebrev. Det kan inte vara så att man menar att bara för att runstenar, ruiner och övriga minnesmärken inte kan flyttas ska de förvaras lokalt, men om något möjligtvis går att dra in till en central myndighet ska det också göras. Det går precis på tvärs mot den politik som regeringen påstår sig föra.

Kulturministern säger att det är viktigt att det lokala kulturarvet ska vara tillgängligt lokalt och också kunna förvaras lokalt. Då måste man kunna se att Riksarkivet här gör precis tvärtom. Det enda man har att hänvisa till, fru talman, är interna arkiveringsrutiner. Jag konstaterar att om dessa går på tvärs mot den nationella kulturpolitiken är det någonting som är fel. Då förväntar jag mig att ministern är beredd att agera, med direktiv eller generella åtgärder, för att se till att detta helt enkelt inte blir möjligt.

Jag skulle önska att ministern utvecklade sin inställning vad gäller just detta.

Anf. 77 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Eftersom interpellationen handlar om de här privilegiebrev ska jag inte gå in och kommentera det Mats Green sa om fri-entré-reformen.

Däremot vill jag verkligen betona både mitt och regeringens engagemang för att vi ska ha ett levande kulturliv i hela landet och att vi värnar

kulturarvets lokala förankring. Det jag försökte lyfta fram, och jag kan göra det igen, var att det är viktigt att kulturföremål kan bevaras på platser de har en historisk anknytning till. Det finns dock andra principer som myndigheten har att ta hänsyn till, och en sådan är att arkivföremål också kan bevaras tillsammans med andra handlingar som har skapats i samma verksamhet. Avvägningen mellan de principerna är något som denna myndighet behöver göra och fatta beslut om professionellt utifrån den enskilda situationen. Där kan och ska jag inte ha några synpunkter, precis som Mats Green säger.

Men återigen: Jag har förståelse för Jönköpings kommun i det här fallet och för att det finns starka känslor kopplade till dessa privilegiebrev.

Anf. 78 MATS GREEN (M):

Fru talman! Det var statsrådet själv som lyfte fram museipolitiken, och det var därför jag kommenterade den.

Jag köper inte argumentet att statsrådet inte ska gå in här, då det skulle vara ministerstyre. Jag kräver ju inte att man ska göra detta bara för Jönköpings stads och Gränna stads privilegiebrev utan att man ska hantera det som en generell åtgärd. Om ministrar inte är beredda att agera när de ser att statliga myndigheter agerar på tvärs mot den nationella kulturpolitikens eller den övriga politikens ambitioner skulle de inte kunna ägna sig åt någonting.

Jag konstaterar också att statsrådet i sitt svar fokuserar på att de nationella kulturpolitiska målen gäller även Riksarkivet. Att de då hänvisar till en intern arkiveringsrutin som upphäver de nationella kulturpolitiska målen kan faktiskt inte vara acceptabelt.

När det gäller att det skulle finnas ett mervärde i att detta förvaras med andra handlingar är det ju inte så att Riksarkivet tänker göra någonting med breven. Man tänker trycka ned dem i ett arkiv tillsammans med miljoner andra handlingar och inte förevisa dem på något sätt, om inte någon ber om det. Det kan jag tycka är dels felaktigt, dels djupt tragiskt.

Jag skulle vilja avsluta med att önska både talmannen och statsrådet en god jul. En av mina jultraditioner har alltid varit att dagen före julafton besöka stadsarkivet i Jönköping och fika med de mycket drivna och kompetenta medarbetarna där. Då tittar jag också regelbundet på både Jönköpings stads privilegiebrev och Gränna stads privilegiebrev. Jag vill också inbjuda ministern att tillsammans med mig eller ensam göra detta vid ett annat tillfälle. Men jag efterfrågar fortfarande agerande från ministern.

Tack och god jul!

Anf. 79 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag vill avrunda med att lyfta fram behoven och vikten av våra arkiv som tillgängliggörare av alla de fakta, all den kunskap och all den historia som finns bevarad i arkiven runt om i hela vårt land, både de offentliga och de enskilda. De står verkligen för en viktig funktion i vår demokrati. Vi ser också hur hela arkivområdet röner ett stort engagemang hos många människor i vårt land. Diskussionen om de aktuella privilegiebreven visar också hur viktigt kulturarvet är för många och hur viktigt det också är att det är möjligt att ta del av.

Det är Riksarkivet som har ansvar för våra offentliga arkiv och för de handlingar som ingår i dem. De är också ansvarig expertmyndighet för

arkivsektorn i landet som helhet. Det är viktigt för mig att betona att det är de som myndighet som självständigt fattar beslut i den här sortens ärenden.

Jag vill återigen betona att kulturarvet är vår gemensamma resurs. Det är viktigt att det förvaltas väl och bevaras för framtiden, men också att det finns tillgängligt och används i samtiden.

Jag får också önska talmannen och riksdagsledamoten en god jul.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2019/20:58 Reglering av vapenmagasin

2019/20:59 Särskilt förordnande inom hälso- och sjukvården

Framställning

2019/20:RS7 Avgångsvillkor och karens för riksrevisorn och riksrevisionsdirektören

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och framställning skulle förlängas till och med *fredagen den 17 januari 2020*.

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 18 december

2019/20:223 Skyltning vid vägar på landsbygden

av Katarina Brännström (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:224 Stärkt äganderätt

av Kjell Jansson (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:225 Lärarnas arbetsmiljö

av Ann-Sofie Alm (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:226 Otryggheten för landets yrkesföreare

av Thomas Morell (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:227 Migrationsdomstolarnas budget

av Katarina Brännström (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:228 Velfärdsbedrägerier med samordningsnummer

av Mikael Strandman (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:229 En översyn av gymnasielagen
av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:230 Bristande information om gymnasielagens tolkning
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:231 Sveriges nationella arbete mot inhemsk extremism
av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:232 Renägares förluster på grund av rovdjursangrepp
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

Prot. 2019/20:55
19 december

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 december

2019/20:654 Rovdjurscentrum i Orsa Grönklitt
av *Patrik Engström* (S)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2019/20:655 Gåvoskatt vid svenska minoritetsbröllop
av *Robert Hannah* (L)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2019/20:656 Forskningen hos Brå
av *Andreas Carlson* (KD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:657 Statliga bolags utlämnande av handlingar
av *John Weinerhall* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
2019/20:658 Hemliga tvångsmedel mot jägare
av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 20 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 18 december

2019/20:518 Vattenkraftens betydelse och förutsättningar
av *Rickard Nordin* (C)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2019/20:545 Slopad elskatt för elbussar
av *Anders Hansson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:547 FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:550 Våld mot äldre

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:549 Språkkrav för personal inom äldreomsorgen

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:553 Inspektionen för vård och omsorg

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:579 Granskning av vård och omsorg

av *Lotta Olsson* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:556 Skattenivån på öl från mindre bryggerier

av *Betty Malmberg* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:555 Långsiktiga regler för biodrivmedel

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2019/20:557 Näringsministerns uttalande om konsekvensutredningar

av *Åsa Coenraads* (M)
till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2019/20:559 Falska id-handlingar

av *Åsa Coenraads* (M)
till arbetsmarknadsminister *Eva Nordmark* (S)

2019/20:558 En utredning av regelverket för vattenskotrar

av *Åsa Coenraads* (M)
till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2019/20:560 Unika uppfinningar

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2019/20:561 Inskränkningar i mediemångfalden

av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2019/20:595 Dominans på mediemarknaden

av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2019/20:562 Vårt kommunala vatten

av *Lotta Olsson* (M)
till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2019/20:564 Riksdagens tillkännagivande om flytträtten

av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet *Per Bolund* (MP)

2019/20:565 Försvarsmaktens yttrande om Gävle flygplats

av *Lars Beckman* (M)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2019/20:566 AI och förändringar av svenskt arbetsliv

av *Lotta Olsson* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:590 Kinesiska bolagsförvärv

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:587 Åtgärder för utsatta områden

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:571 Översynen av den kulturpolitiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:572 Sexistisk reklam och respekten för Reklamombudsmannens utslag

av *Ola Möller* (S)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:577 Macolinkonventionen

av *Ola Möller* (S)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:573 Hanteringstid i ärenden om vapenlicenser

av *Anders Åkesson* (C)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:575 Budgetering för kompetenscentrum för växtförädling

av *Staffan Eklöf* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:580 Handeln med personuppgifter inom e-hälsosektorn

av *Niklas Karlsson* (S)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:588 Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark

av *Staffan Eklöf* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:576 Kunskapsmålen i skolan

av *Marie-Louise Hänel Sandström* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:604 Import av elenergi

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:589 Enklare på- och avställning av husbilar

av *Lars Beckman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:583 Ohälsa bland småbarnsföräldrar

av *Linda Lindberg* (SD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:592 Underhållsstödets sexmånadersregel

av *Linda Lindberg* (SD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:584 Adoptioner på oriktiga grunder

av *Linda Lindberg* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

Prot. 2019/20:55

19 december

2019/20:593 En ytterligare flygskatt
av *Helena Bouveng* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:594 Det nationella nätverket för dricksvatten
av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:596 Kommunikationsbehovet för myndigheter
av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:598 Telias köp av Bonnier Broadcasting
av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:597 En ny gruv- och mineralstrategi
av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:599 Hjälpplinen
av *Karin Rågsjö* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:601 Ungdomsarbetslösheten
av *Katarina Brännström* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:600 Gymnasielagen och arbetslösheten
av *Katarina Brännström* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:603 Tillståndprocesserna för gruvnäringen
av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:602 Beslut om gruvbrytning i Kallak och Laver
av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:605 Finansiering av barnäktenskap
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2019/20:608 Allvarliga driftsstörningar hos Svenska kraftnät
av *Arman Teimouri* (L)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:611 Internationella surrogatarrangemang och folkbokföringslagen
av *Robert Hannah* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:610 Aleviternas situation i Turkiet
av *Kadir Kasirga* (S)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:615 Siken och EU-regler
av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:612 Försvarets skolflygplan
av *Jörgen Berglund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:613 Våldsamt bemötande av folkliga protester i Irak

av *Amineh Kakabaveh* (-)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:616 Otydliga uppgifter om stoppad ellexport

av *Lars Hjalmered* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:614 Varje människas rätt till sin sexualitet

av *Lina Nordquist* (L)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:618 Kommunernas ansvar för krisberedskap och totalförsvar

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:620 Trängselskatt

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:621 En avveckling av trängselskatten

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:622 Palestinier i Libanon

av *Jamal El-Haj* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

Prot. 2019/20:55

19 december

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 15.36.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 11 anf. 42 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Anmälan om betänkande	2
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 6 Svar på interpellation 2019/20:169 om snabbare bodelningsprocesser.....	3
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	3
Anf. 2 MARTINA JOHANSSON (C)	4
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 4 MARTINA JOHANSSON (C)	5
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 6 MARTINA JOHANSSON (C)	7
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
§ 7 Svar på interpellation 2019/20:175 om det ökade antalet barn- och ungdomsrån	7
Anf. 8 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 9 BORIANA ÅBERG (M).....	9
Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
Anf. 11 BORIANA ÅBERG (M).....	11
Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 13 BORIANA ÅBERG (M).....	13
Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
§ 8 Svar på interpellation 2019/20:180 om kryphål för att få permanent uppehållstillstånd	14
Anf. 15 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	14
Anf. 16 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	14
Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
Anf. 18 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	16
Anf. 19 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	17
Anf. 20 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	18
Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
§ 9 Svar på interpellation 2019/20:156 om en differentierad alkoholskatt	19

Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	19
Anf. 23 TOBIAS ANDERSSON (SD)	20
Anf. 24 JAN R ANDERSSON (M)	21
Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	22
Anf. 26 TOBIAS ANDERSSON (SD)	23
Anf. 27 JAN R ANDERSSON (M)	24
Anf. 28 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	24
Anf. 29 TOBIAS ANDERSSON (SD)	25
Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25
§ 10 Svar på interpellation 2019/20:165 om långsiktiga effekter av sänkt skatt på arbete.....	26
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	26
Anf. 32 NIKLAS WYKMAN (M)	26
Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	27
Anf. 34 NIKLAS WYKMAN (M)	28
Anf. 35 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	29
Anf. 36 NIKLAS WYKMAN (M)	29
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
§ 11 Svar på interpellation 2019/20:176 om kriminell användning av samordningsnummer	30
Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
Anf. 39 MIKAEL OSCARSSON (KD)	31
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
Anf. 41 MIKAEL OSCARSSON (KD)	33
Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	34
Anf. 43 MIKAEL OSCARSSON (KD)	35
Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
§ 12 Svar på interpellation 2019/20:190 om en distansbaserad skatt på tunga lastbilar	36
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
Anf. 46 JENS HOLM (V)	37
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	38
Anf. 48 JENS HOLM (V)	38
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	39
Anf. 50 JENS HOLM (V)	40

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	40
§ 13 Svar på interpellation 2019/20:181 om efterlevandepensioner till utrikesfödda barn	41
Anf. 52 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	41
Anf. 53 JAN ERICSON (M)	42
Anf. 54 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	43
Anf. 55 JAN ERICSON (M)	43
Anf. 56 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	44
Anf. 57 JAN ERICSON (M)	45
Anf. 58 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	46
§ 14 Svar på interpellation 2019/20:127 om en vätgasstrategi för Sverige	47
Anf. 59 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	47
Anf. 60 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	47
Anf. 61 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	48
Anf. 62 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	48
Anf. 63 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	48
Anf. 64 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	49
Anf. 65 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	49
§ 15 Svar på interpellation 2019/20:188 om yrkesförare och trafiksäkerhet	50
Anf. 66 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	50
Anf. 67 THOMAS MORELL (SD)	50
Anf. 68 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	51
Anf. 69 THOMAS MORELL (SD)	52
Anf. 70 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	53
Anf. 71 THOMAS MORELL (SD)	54
Anf. 72 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	55
§ 16 Svar på interpellation 2019/20:178 om förvaringen av städers privilegiebrev	55
Anf. 73 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	55
Anf. 74 MATS GREEN (M)	56
Anf. 75 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	57
Anf. 76 MATS GREEN (M)	58
Anf. 77 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	58
Anf. 78 MATS GREEN (M)	59
Anf. 79 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	59
§ 17 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	60
§ 18 Anmälan om interpellationer	60
§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar	61
§ 20 Anmälan om skriftliga svar på frågor	61
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 15.36.	65